

**Žáci a studenti se zdravotním postižením
ve středním a vyšším odborném vzdělávání
– vzdělanostní a oborová struktura
2016/17**

Ing. Jana Trhlíková

Praha 2018

OBSAH

1. Úvodem	3
2. Pojmy a metodologie	3
2.1 Současná právní úprava a vymezení základních pojmů	3
2.2 Předmět analýzy a zdroje dat	6
2.3 Pojmy a kategorie vzdělání používané v publikaci	6
3. Struktura žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání (šk. r. 2016/17).....	8
3.1 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle kategorie vzdělání.....	8
3.2 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle oborů	10
3.3 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle druhu postižení	15
3.3.1 Rozdělení žáků se ZP podle druhu postižení a kategorie vzdělání.....	15
3.3.2 Rozdělení žáků se ZP podle druhu postižení a skupin oborů	17
3.4 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle formy integrace	19
3.4.1 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a kategorie vzdělání	19
3.4.2 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a druhu postižení	20
3.4.3 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a skupin oborů	21
3.5 Struktura žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – krajský pohled	24
4. Srovnání struktury žáků se zdravotním postižením a běžné populace	30
4.1 Celkové srovnání podle kategorií vzdělávání	30
4.2 Srovnání podle kategorií vzdělávání a zastoupení ve skupinách oborů	31
5. Závěrem	33

Žáci a studenti se zdravotním postižením ve středním a vyšším odborném vzdělávání – vzdělanostní a oborová struktura - 2016/17

Ing. Jana Trhlíková

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, opravené vydání. Praha, leden 2018.

Korektura: Oddělení pro informační a publikační činnost

1. Úvodem

Zdravotní postižení zásadním způsobem ovlivňuje život těch, kterých se dotýká, a často i jejich okolí. Česká republika patří mezi státy, které usilují o plnohodnotné zapojení občanů se zdravotním postižením do společnosti. Jednou z klíčových oblastí je i oblast vzdělávání, kde je v současnosti systematicky zaváděno inkluzivního vzdělávání. Plánování a realizace inkluzivního vzdělávání je přitom proces, který se týká celého systému vzdělávání a všech žáků. Garance společného vzdělávání všech žáků v hlavním vzdělávacím proudu všude tam, kde je to v jejich zájmu a podpora každého žáka, v rozsahu, jaký potřebuje, včetně nároku na finanční úhradu přiznaných podpůrných opatření, jsou základní principy zakotvené novelou školského zákona č. 82/2015, která vstoupila v účinnost od 1. září 2016. Cílem celého procesu je nastavení pozitivních podmínek pro vzdělávání žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření, bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu.

Pro žáky se zdravotním postižením je kromě otázky integrace podstatným a poměrně složitým úkolem výrazně složitějším než v intaktní populaci, kariérové rozhodování a výběr vhodné úrovně vzdělání a oborového zaměření. Žáci musí kromě svých zájmů a schopností vzít v úvahu i reálná zdravotní omezení a existující bariéry a to nejen v procesu vzdělávání. Podstatnou otázkou, je i možnost budoucího pracovního uplatnění, které by mladým lidem zajistilo integraci do společnosti i v oblasti pracovního života. V souvislosti s těmito problémy vzniká potřeba informací, které jsou zaměřeny nejen na zmapování procesu integrace ve vzdělávání, tak i konkrétně na vzdělanostní a oborovou strukturu žáků se zdravotním postižením.

V návaznosti na rostoucí zájem a potřebu relevantních informací přináší tato publikace uspořádané soubory dat o oborové i vzdělanostní struktuře žáků se zdravotním postižením nově přijímaných do 1. ročníků středního a vyššího odborného vzdělávání ve šk. roce 2016/17. Doplnuje tak statistické přehledy sledující vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání, které Národní ústav pro vzdělávání každoročně vydává.

Publikace je členěna do čtyř kapitol. Po úvodní kapitole je v druhé kapitole věnována pozornost metodologickému přístupu a používaným pojmům v oblasti problematiky vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Třetí kapitola přináší uspořádané soubory dat s komentářem popisujícím strukturu žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středních a vyšších odborných škol podle kategorií vzdělání, druhu postižení, oborové struktury žáků, formy integrace i členění podle krajů. Čtvrtá kapitola je zaměřena na srovnání struktury žáků se zdravotním postižením a celkové populace žáků z hlediska vzdělanostní a oborové struktury. V přílohách jsou dále uvedeny tabulky ukazující podrobnou strukturu žáků podle kategorie vzdělávání, skupin oborů, jednotlivých oborů i druhu postižení.

2. Pojmy a metodologie

2.1 Současná právní úprava a vymezení základních pojmů

Vzhledem k výrazným změnám, ke kterým v posledních letech dochází v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvádíme přehled nových opatření a zavedených pojmů.

S účinností od 1. září 2016 zaručuje školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) všem dětem se znevýhodněním v případě, kdy je to v jejich zájmu, takovou podporu, aby se mohly úspěšně vzdělávat a rozvíjet v běžné škole, a to formou široké škály podpůrných opatření, jejichž financování zajistí v plné výši Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Pravidla vzdělávání těchto žáků, stejně jako

přehled a účel jednotlivých podpůrných opatření a postup pro jejich poskytování a použití, komplexně upravuje vyhláška ke školskému zákonu a její přílohy (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných).

Novela školského zákona posiluje prvky inkluzivního vzdělávání ve školství zejména tím, že:

- upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením);
- zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky. Podpůrná opatření budou volena tak, aby odpovídala žákovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám;
- zavádí nové vymezení pojmu „žák se speciálními vzdělávacími potřebami“, kterým se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření. Základem se tak stává klasifikace podpůrných opatření, od které je následně odvozována klasifikace speciálních vzdělávacích potřeb;
- zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny žáky;
- zavádí institut revizního pracoviště.

Společné vzdělávání

Společným vzděláváním se rozumí vzdělávání všech žáků společně v hlavním vzdělávacím proudu, včetně žáků nadaných a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a to ve všech případech, kdy je to v jejich zájmu. Pokud se tedy zákonný zástupce a školské poradenské zařízení shodnou, že pro vzdělávání konkrétního dítěte je nejvhodnější volbou běžná škola, přísluší mu taková podpora, kterou potřebuje k tomu, aby se mohl co nejlépe vzdělávat, rozvíjet a naplňovat svůj individuální potenciál a překonat tak překážky při vzdělávání, které vyplývají z jeho znevýhodnění.

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Podle školského zákona je od 1. 9. 2016 tento pojem nově vymezen. Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Jde tedy nejen o osoby mentálně, tělesně, zrakově či sluchově postižené, o žáky s kombinovanými vadami či poruchami řeči a žáky se specifickými poruchami učení a chování, ale také o děti se zdravotním oslabením, dlouhodobou nemocí či lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování a v neposlední řadě o žáky, kteří pocházejí z prostředí s nízkým sociálně kulturním statutem, žáky s nařízenou ústavní výchovou nebo ochrannou výchovou nebo žáky, jejichž mateřským jazykem není čeština.

Podpůrná opatření

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Míru podpory stanoví na základě vyšetření žáka školské poradenské zařízení, tedy pedagogicko- psychologická poradna (PPP) nebo speciálně pedagogické centrum (SPC). Finanční podpora na přiznaná podpůrná opatření je nároková a to v zákonem stanovené jednotné výši. Hradí ji Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím krajských úřadů.

Podpůrná opatření spočívají v

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

Speciální vzdělávání

Segment speciálního školství zůstává zachován. Je určen především dětem s těžším zdravotním, mentálním nebo kombinovaným postižením, které potřebují speciální péči a jejich rodiče pro ně speciální vzdělávání po konzultaci se školským poradenským zařízením kvalifikovaně zvolí.

- Žák se SVP nebo zákonný zástupce žáka má možnost volby, zda požádá o své vzdělávání/vzdělávání svého dítěte v běžné střední škole za pomoci podpůrných opatření, nebo ve třídě zřízené v běžné střední škole podle § 16 odst. 9 ŠZ. Podle § 19 vyhlášky 27/2016 Sb. se vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona přednostně uskutečňuje ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízená podle § 16 odst. 9 zákona, to znamená v běžné škole.
- Shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízená podle § 16 odst. 9 zákona, nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností žáka a k uplatnění jeho práva na vzdělávání, doporučí školské poradenské zařízení zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 zákona.
- Na základě § 16 odst. 9 novely školského zákona (č. 82/2015 Sb., účinnost od 1. 9. 2016) mohou být pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem zřizovány „speciální“ školy nebo v „běžných“ školách „speciální“ třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení

nebo přijmout do takové školy lze pouze žáka s některým z uvedených postižení, v případě, že povaha jeho speciálních vzdělávacích potřeb nebo průběh dosavadního poskytování podpůrných opatření nepostačují k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem žáka.

Školy, třídy, oddělení a studijní skupiny jsou zřizovány podle druhu znevýhodnění uvedeného v § 16 odst. 9 zákona; v odůvodněných případech se v nich mohou vzdělávat i žáci s jiným znevýhodněním. Přitom platí, že ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 zákona pro žáky s mentálním postižením se nevzdělávají žáci bez mentálního postižení.

Žáci se SVP (uvedení v § 16 odst. 9 školského zákona) mohou být tedy vzděláváni:

- přednostně v běžné střední škole s využitím podpůrných opatření (pokud to podmínky jejich zdravotního stavu umožní), nebo
- v běžné střední škole ve třídě (oddělení) podle § 16 odst. 9 Školského zákona (tedy „speciální třídě“), nebo
- ve škole podle § 16 odst. 9 Školského zákona (tedy „speciální škole“).

2.2 Předmět analýzy a zdroje dat

Předmětem analýzy jsou žáci se zdravotním postižením (podle § 16 odst. 9 školského zákona), kteří vstoupili ve školním roce 2016/17 do denního studia 1. ročníků středního odborného vzdělávání, gymnázií nebo vyšších odborných škol. Analýza sleduje strukturu těchto žáků podle druhu postižení, kategorií vzdělání, skupin oborů a oborů, způsobu integrace i rozdělení podle krajů.

Sledovaná statistika reflektuje stav k 30. 9. 2016. Vzhledem k tomu, že zavádění podpůrných opatření vstoupilo v platnost od 1. 9. 2016 a nabíhají postupně, je možné toto období z hlediska podpůrných opatření a jejich rozsahu považovat za přechodné. Z tohoto důvodu nebyla podpůrná opatření a jejich kategorizace do analýzy zahrnuta.¹

Data k analýze byla získána z databáze údajů z Výkazů o střední škole (M8), Výkazů o konzervatoři (M9) a Výkazu o vyšší odborné škole (M10).

2.3 Pojmy a kategorie vzdělání používané v publikaci

V souladu s pokyny k výkazům jsou i v této publikaci jako individuálně integrovaní žáci uváděni žáci se zdravotním postižením, kteří se vzdělávají v běžných třídách a jejichž integrace vyžaduje zvýšené finanční prostředky. Jako skupinově integrovaní žáci jsou uváděni žáci zařazení do „speciální třídy“ (třídy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ) nebo „speciální školy“ (školy složené výhradně ze speciálních tříd).

Vzhledem k tomu, že vzdělanostní struktura žáků se zdravotním postižením je ve srovnání s běžnou strukturou odlišná a poněkud vychýlená směrem k nižším stupňům vzdělávání a mezi jednotlivými kategoriemi vzdělávání existují značné rozdíly, je v publikaci používáno následující podrobnější členění vzdělanostní struktury.

¹ Údaje o zahájení poskytování každého nového podpůrného opatření ve stupni 2 až 5 s normovanou finanční náročností, a údaje o ukončení poskytování personálního podpůrného opatření ve stupni 2 až 5 s normovanou finanční náročností, se předávají prostřednictvím výkazu průběžně. Data jsou agregována a předávána příslušnému krajskému úřadu jednou měsíčně.

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci:

Střední vzdělávání

Umožňuje dosáhnout středního vzdělání. Podíl žáků ve středním vzdělávání je z hlediska celé populace žáků velmi nízký, ve skupině žáků se zdravotním postižením je ale jejich zastoupení poměrně významné. Zahrnuje tyto kategorie vzdělání:

Praktická škola – kategorie C – jedno a dvouleté programy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příprava je neprofesní, zaměřená na poskytování základních dovedností pro život.

Střední vzdělávání bez maturity i výučního listu – kategorie J – jde o střední odborné vzdělání, které není ukončeno maturitou a absolventi rovněž nezískají výuční list. Příprava je ukončena závěrečnou zkouškou, absolventi získají vysvědčení, doba studia je dva roky.

Střední vzdělávání s výučním listem

Střední vzdělávání s výučním listem umožňuje dosáhnout středního vzdělání s výučním listem. Zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a 2letých vzdělávacích programů a po absolvování získají výuční list. Podíl žáků vstupujících do 2letých oborů je z hlediska celé populace žáků velmi malý.

Střední vzdělávání s výučním listem – kategorie E – obory jsou koncipovány s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání. Absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání. Podíl žáků vstupujících do oborů kategorie E činí jen 4,3 % z celku žáků nově přijatých do středního vzdělávání, naopak ve skupině žáků se zdravotním postižením je tato kategorie zastoupena nejvýrazněji.

Střední vzdělávání s výučním listem – kategorie H – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem – kategorie L0 – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou. Zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do vzdělávacích programů odpovídajících dřívějším studijním oborům SOU. Po absolvování získají maturitní vysvědčení, součástí jejich přípravy je i odborný výcvik, takže jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají. Jsou připravováni pro náročné dělnické práce a mají i předpoklady pro výkon nižších řídicích funkcí.

Střední vzdělávání s MZ (odborné) – kategorie M – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou. Zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, po absolvování získají maturitní vysvědčení.

Střední vzdělání s MZ – Gymnázia – kategorie K – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou. V této kategorii jsou zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek.

Pro možnost srovnání podílů žáků v 1. ročnících nejsou v gymnaziálních oborech započítávány ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale jsou zahrnuti ti, kteří byli nově přijati do 1. ročníků čtyřletých gymnázií, a dále ti, kteří studují ve víceletých gymnáziích v ročnících věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletého gymnázia.

Střední vzdělání s MZ – Nástavbové studium – kategorie L5 umožňuje ve dvouletém studiu dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem ve 3letých oborech. Absolventi získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.

Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N – zahrnuje žáky přijaté do vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání. Ukončuje se absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy, označení je „diplomovaný specialista“ (DiS).

Vyšší odborné vzdělávání v konzervatoři (Nk)

Vyšší odborné vzdělávání v konzervatoři – kategorie Nk – absolventi získají vysvědčení o absolutoriu v konzervatoři a diplom absolventa konzervatoře, označení je "diplomovaný specialista" (DiS).

Poznámky k použitým zkratkám:

Z důvodu přehlednosti jsou v grafech a tabulkách některé názvy zkracovány:

- Střední vzdělání s výučním listem je označováno jako „střední vzděl. s VL“, střední vzdělání s maturitní zkouškou bez odborného výcviku jako „střední vzděl. s MZ“ a střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem jako „střední vzděl. s MZ a OV“.
- Dále je v tabulkách používána zkratka Hk, která znamená zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem. Umožňuje uchazečům s maturitním vzděláním nebo s vyučením v jiném oboru získat ve zkrácené době výuční list. Délka studia v denní formě vzdělávání je 1 až 2 roky.²
- Zkracovány jsou i názvy skupin oborů, jejichž seznam a celý název je uveden v tabulce v příloze.

3. Struktura žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání (šk. r. 2016/17)

V této kapitole se zaměříme na popis struktury žáků se zdravotním postižením z pohledu různých kritérií členění – kategorií vzdělání, oborového zaměření, druhu postižení, způsobu integrace i zastoupení těchto žáků v krajích.

3.1 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle kategorie vzdělání

Vzdělanostní struktura žáků se zdravotním postižením je, vzhledem ke skutečnosti, že nejpočetnější skupiny představují žáci s mentálním postižením a vývojovými poruchami, vychýlená směrem k nižším kategoriím vzdělání. Z tabulky, která ukazuje vzdělanostní strukturu žáků v 1. ročnících středního vzdělávání je zřejmé, že do **středního vzdělávání (bez výučního listu a maturitní zkoušky) kategorie C a J**, které jsou z hlediska celkové populace žáků téměř zanedbatelné, vstoupilo do 1. ročníků ve školním roce 2016/17 celkem 1432 žáků se zdravotním postižením, z toho většina – 1379 žáků se začala vzdělávat v praktické škole. Z hlediska skupiny žáků se ZP je podíl žáků, kteří se vzdělávají v těchto kategoriích vzdělání, vysoký – dosahuje kolem 28,1 %.

Největší počet žáků se zdravotním postižením vstoupil ve šk. roce 2016/17 do 1. ročníků **středního vzdělávání s výučním listem kategorie E**. Toto vzdělání připravuje žáky pro výkon jednoduchých prací v dělnických povoláních. Ve sledovaném období se jednalo o 2748 žáků, což činí 54,0 % ze skupiny žáků se ZP. Spolu s běžným **vyučením v kategorii H**, kam nastoupilo do 1. ročníků 359 žáků (7,1 %), se tedy více než polovina žáků se zdravotním postižením (61,1 %) začala vzdělávat v učebních oborech.

Víc než desetina žáků se zdravotním postižením (10,8 %, 549 žáků) zahájila vzdělávání ve středním vzdělání zakončeném maturitní zkouškou. Z toho 1,5 % (78 žáků) všeobecné

² Obdobně existuje zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou (Mk), které umožňuje uchazečům s maturitním vzděláním získat ve zkrácené době maturitní vzdělání jiného zaměření. Ve sledovaném období 2016/17 se v této kategorii v 1. ročnících nevzdělávali žáci se zdravotním postižením.

vzdělávání na gymnáziích, 7,0 % (354 žáků) ve středním vzdělání s MZ v kategorii M) a 1,3 % (64 žáků) ve středním vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem kategorie L0.

Tab. 3.1: Vzdelanostní struktura žáků středních škol se zdravotním postižením v 1. ročnících středního vzdělávání 3 (stav k 30. 9. 2016)

	Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících SŠ	% z počtu žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících
Střední vzdělání bez M a výučního listu (C+J)	1432	28,1%
Z toho:		
Kategorie vzdělávání C	1379	27,1%
Kategorie vzdělávání J	53	1,0%
Střední vzdělávání s výučním listem (E+H+Hk)	3109	61,1%
Z toho:		
Střední vzdělávání s výučním listem (E)	2748	54,0%
Střední vzdělávání s výučním listem (H)	359	7,1%
Střední vzdělávání s výučním listem (Hk)	2	0,0%
Střední vzdělání s maturitní zkouškou	549	10,8%
Z toho:		
Gymnázium (K)	78	1,5%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	354	7,0%
Střední odborné vzdělání s MZ a OV (L0)	64	1,3%
Nástavbové studium (L5)	53	1,0%
	5090	100,0%

Nástavbové studium (L5) umožňuje získání maturitní úrovně vzdělání vyučeným absolventům, kteří se v průběhu vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má velký význam z hlediska dostupnosti vzdělání a zajišťuje, že vyučení nepředstavuje slepou vzdělávací cestu. Počet žáků se zdravotním postižením, kteří využívají této možnosti ke zvýšení úrovně vzdělání je ovšem poměrně nízký. Ve šk. roce 2016/17 vstoupilo do 1. ročníků nástavbového studia jen 53 žáků, tj. 1,0 % žáků z celé skupiny žáků středních škol se zdravotním postižením. Tato skutečnost souvisí s tím, že na rozdíl od běžné populace, ve které z hlediska učebních oborů převažuje vzdělávání v kategorii H, ve skupině žáků se zdravotním postižením se s ohledem na vysoký podíl žáků s mentálním postižením, většina žáků vzdělává v oborech kategorie E, z nichž je pokračování v nástavbovém studiu málo časté.

V kategorii **vyššího odborného vzdělávání** jsou žáci se zdravotním postižením zastoupeni jen okrajově. Ve školním roce 2016/17 vstoupil do 1. ročníku vyššího odborného vzdělávání jen 1 žák se zdravotním postižením a dalších 5 žáků pak do vyššího odborného vzdělávání na konzervatoři.

Tab. 3.2: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících vyššího odborného vzdělávání a v konzervatořích (stav k 30. 9. 2016)⁴

Vyšší odborné vzdělávání	Počty žáků se ZP
Vyšší odborné vzdělání (N0)	1
Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři (Nk+Nk8)	5

³ Včetně nástavbového studia

⁴ V konzervatořích se jedná o žáky v 1. ročnících 6 letého a odpovídajícího 8 letého studia.

3.2 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle oborů

V jakých oborech se žáci se zdravotním postižením vzdělávají nejčastěji? Z hlediska celkového pohledu na oborovou strukturu žáků se zdravotním postižením vstupujících do 1. ročníků středního a vyššího odborného vzdělávání tvoří nejpočetnější skupinu žáci v oborech **78 Obecně odborná příprava** (1379 žáků, 27,4 %), z nichž většinu tvoří žáci praktické školy – v kategorii C.

Druhou nejpočetnější skupinu představují žáci vstupující do skupiny oborů **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** (638 žáků, 12,5 % z celkového počtu žáků 1. ročníků se zdravotním postižením). Převážně se jedná o žáky, kteří se vzdělávají v učebních oborech v kategorii E (566 žáků) a v kategorii H (41 žáků).

Třetí skupinu oborů z hlediska četnosti žáků se zdravotním postižením v 1. ročníku představuje skupina **41 Zemědělství a lesnictví** (462 žáků, 9,1 %), z nichž většina žáků se opět vzdělává v učebních oborech v kategorii E (407 žáků) a v kategorii H (38 žáků).

Na čtvrtém místě v pořadí z hlediska počtů žáků se zdravotním postižením je skupina 29 Potravinářství a potravinářská výroba, do nichž do 1. ročníku vstoupilo 413 žáků se ZP (8,1 % z hlediska celkového počtu žáků se ZP na středních školách).

Vysoký počet žáků se zdravotním postižením najdeme i ve skupině **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie** (365 žáků, 7,2 %).

V následujícím textu se podrobněji zaměříme na zastoupení žáků se ZP nejen ve skupinách oborů, ale i podle kategorií vzdělání.

Střední vzdělání bez výučního listu a maturity (kategorie C, J)

- **V oborech středního vzdělávání bez výučního listu a maturity v kategorii C** se žáci prvních ročníků se zdravotním postižením vzdělávají především ve skupině oborů **78 Obecně odborná příprava** (1379 žáků v oborech Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá).
- **V kategorii J** vstoupilo ve školním roce 2016/17 do 1. ročníků 53 žáků, nejvíce do skupiny **63 Ekonomika a administrativa** (37 žáků v oboru 6351J01 Obchodní škola), dále okrajově do skupiny 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (13 žáků do oboru 7541J01 Pečovatelská služba) a do skupiny 82 Umění a užité umění (3 žáci v oboru 8244J01 Ladění klavíru).

Střední vzdělávání s výučním listem (kategorie E,H)

Z pohledu učebních oborů najdeme nejpočetněji zastoupené skupiny žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících v následujících skupinách oborů a oborech:

- **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (607 žáků, 19,5 % v rámci kategorie E+H).**

V rámci této skupiny oborů zcela převažuje obor 6551E01 Stravovací a ubytovací služby (546 nově přijatých žáků), jehož absolventi se uplatňují při přípravě teplých a studených pokrmů a v ubytovacích službách při úklidu v pokojích, vykonávání drobné údržby a dalších. V kategorii H vstupovali žáci do 1. ročníku v oboru 6551H01 Kuchař-číšník (41).

- **41 Zemědělství a lesnictví (445 žáků, tj. 14,3 % v rámci kategorie E+H)**

V rámci této skupiny oborů jsou žáci se zdravotním postižením vzdělávání v 1. ročnících především v oborech 4152E01 Zahradnické práce (241 žáků), ve kterém se absolventi připravují pro výkon jednoduchých pracovních činností v povolání zahradník. Část žáků dále vstoupila i do oboru 4155E01 Opravářské práce (119). V menších počtech jsou žáci se ZP zastoupeni v oborech 4152E02 Zahradnická výroba (27) a 4151E01 Zemědělské práce (20).

V klasických učebních oborech kategorie H se ve skupině Zemědělství a lesnictví začalo vzdělávat 38 žáků; nejčastěji v oborech 4152H01 Zahradník (19) a 4155H01 Opravář zemědělských strojů (12), okrajově pak i v dalších oborech.

▪ **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (354 žáků, tj. 11,4 % v rámci kategorie E+H)**

V této skupině oborů se žáci se zdravotním postižením vzdělávají především v oborech 3667E01 Zednické práce (197 žáků v 1. ročnících v roce 2016/17), 3657E01 Malířské a natěračské práce (99). Okrajově jsou žáci se ZP zastoupeni i v oborech 3659E01 Podlahářské práce (18), 3664E01 Tesařské práce (16), 3651E01 Dlaždičské práce (2), 3662E01 Sklenářské práce (4) a v dalších.

V klasických učebních oborech kategorie H se v rámci skupiny oborů Stavebnictví, geodézie a kartografie vzdělávalo v 1. ročníku 18 žáků. Přitom nejvíce zastoupeni byli v oborech 3667H01 Zedník (9) a 3652H01 Instalatér (8).

▪ **29 Potravinářství a potravinářská chemie (412 žáků, tj. 13,3 % v rámci kategorie E+H)**

V této skupině oborů žáci se zdravotním postižením vstupovali do prvních ročníků nejčastěji do oborů 2951E01 Potravinářská výroba (262) a dále do oboru 2951E02 Potravinářské práce (118). V těchto oborech se žáci připravují především pro výkon jednodušších činností při skladování surovin a pomocných látek, při přejímce, přípravě, třídění, úpravě a hodnocení surovin, manipulaci se surovinami, polotovary a hotovými výrobky a podobně.

Ve skupině běžných učebních oborů kategorie H jsou žáci se ZP v rámci skupiny oborů Potravinářství a potravinářská chemie zastoupeni nejčastěji v oborech 2954H01 Cukrář (25 žáků) nebo 2953H01 Pekař (7 žáků).

▪ **23 Strojírenství a strojírenská výroba (292 žáků, tj. 9,4 % v rámci kategorie E+H)**

V rámci skupiny strojírenských oborů žáci se ZP vstupovali nejčastěji do oboru 2351E01 Strojírenské práce (227). Žáci jsou zde připravováni pro vykonávání rutinních montážních a servisních prací, pro zámečnické práce ve stavebnictví, obsluhu a seřízení obráběcích strojů a další.

Do běžných strojírenských učebních oborů kategorie H vstoupilo v roce 2016/17 97 žáků se ZP, nejčastěji do oborů 2351H01 Strojní mechanik (22), 2356H01 Obráběč kovů (18) 2368H01 nebo Mechanik opravář motorových vozidel (13).

▪ **69 Osobní a provozní služby (296 žáků, tj. 9,5 % v rámci kategorie E+H)**

V rámci této kategorie se žáci se zdravotním postižením vzdělávali nejčastěji v 1. ročníku v oboru 6954E01 Provozní služby (242 žáků).

▪ **66 Obchod (212 žáků, tj. 6,8 % v rámci kategorie E+H)**

Ve skupině 66 Obchod se vzdělávalo v 1. ročníku ve šk., roce 2016/17 183 žáků v oboru 6651E01 Prodavačské práce. V kategorii H se nejčastěji jednalo o obor 6651H01 Prodavač (16).

▪ **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (173 žáků, 5,6 % v rámci kategorie E+H)**

V rámci této skupiny se žáci se ZP nejčastěji vzdělávali v 1. ročníku v oboru 7541E01 Pečovatelské služby (173). V tomto oboru jsou žáci připravováni pro uplatnění v ambulantních nebo pobytových sociálních zařízeních a v terénních službách, zejména při poskytování přímé obslužné a asistentské péče.

▪ **33 Zpracování dřeva a hudebních nástrojů (131 žáků, 4,2 % v rámci kategorie E+H)**

V oborech kategorie E se ve skupině Zpracování dřeva a hudebních nástrojů začalo vzdělávat 110 žáků, nejčastěji šlo o obory 3356E01 Truhlářská, čalounická výroba (85), 3358E01 nebo Zpracování přírodních pletiv (25).

V kategorii H se v této skupině oborů začalo vzdělávat 21 žáků; zejména v oborech 3356H01 Truhlář (17) a okrajově i 3359H01 Čalouník (4).

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (kategorie K, M, L0)

Žáci se zdravotním postižením jsou na této úrovni vzdělávání ve srovnání s předchozími kategoriemi zastoupeni relativně méně.

➤ **Gymnázia kategorie K**

Do oborů 79 Gymnázia vstoupilo ve sledovaném školním roce 78 žáků se ZP.

➤ **Kategorie M**

Rozdělení žáků v oborech kategorie M, tedy klasických maturitních oborech, bylo rovnoměrnější než u učebních oborů. Nejvíce početně obsazené skupiny oborů byly:

- **18 Informatické obory (78 žáků, 22,0% v rámci kategorie M)**

V rámci této skupiny vstoupilo 78 žáků se ZP do oboru 1820M01 Informační technologie.

- **63 Ekonomika a administrativa (55 žáků, tj. 15,5 % v rámci kategorie M).**

Žáci se ZP vstupovali nejčastěji do oborů 6341M02 Obchodní akademie (47) a 6341M01 Ekonomika a podnikání (8).

- **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (40 žáků, 11,3 % v rámci kategorie M)**

Žáci se ZP vzdělávali v 1. ročnících v oborech 7541M01 Sociální činnost (40).

- **68 Právní a veřejnosprávní činnost (24 žáků, 6,8 % v rámci kategorie M)**

V rámci této skupiny oborů žáci začali studovat především v oboru 6843M01 Veřejnosprávní činnost (21) a okrajově 356842M01 Bezpečnostně právní činnost (3).

Tab.3.3: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání - v rozdělení podle skupin oborů a kategorií vzdělávání (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru/kategorie	Střední vz. bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL			Střední vzděl. s MZ			Nástav. studium	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	CO	JO	E	H + Hk	E+H(Hk)	K	MO	LO	L5	N0	Konzerv.	
16 Ekologie a ochr. ŽP							6					6
18 Informatické obory							78					78
23 Strojírnoství a stroj.výr.			227	65	292		14	5	2			313
26 Elektr., telekom. a VT			14	36	50		15	18	5			88
28 Tech. chemie a ch. sil			27	8	35		2					37
29 Potravinářství a potr.ch.			380	32	412				1			413
31 Text. výr. a oděvnictví			58		58							58
32 Kožed. a obuv.-plast			8	1	9							9
33 Zprac.dřeva a hud.n.			110	21	131		2		6			139
34 Polygrafie a další			17	6	23		2	9				34
36 Stavebnictví, g. a k.			336	18	354		11					365
37 Doprava a spoje				3	3		8					11
39 Spec.a interd.ob.				2	2		4	2				8
41 Zemědělství a lesn.			407	38	445		16	1				462
43 Veterinářství a v.p.												0
53 Zdravotnictví				2	2		12					14
63 Ekonomika a adm.		37					55			1		93
64 Podnikání v ob.									33			33
65 Gastron., hotel a tur.			566	41	607		13	17	1			638
66 Obchod			183	29	212		2					214
68 Právní a veřejn.činn.							24					24
69 Osobní a prov.sl.			242	54	296			10	4			310
72 Public., knihov. a inf.							13					13
75 Pedag., učitel. a soc.p.		13	173		173		40					226
78 Obecně odborná př.	1379						16					1395
79 Gymnázium						78						78
82 Umění a užitě umění		3		5	5		21	2	1		5	37
Celkový součet	1379	53	2748	361	3109	78	354	64	53	1	5	5096

➤ Kategorie L0

V kategorii L0 vstoupilo do 1. ročníků 64 žáků, nejvíce do skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (18 žáků) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (17 žáků).

Nástavbové studium (kategorie L5)

Počty žáků se zdravotním postižením v nástavbovém studiu jsou, jak již bylo zmíněno v předchozím textu, nízké. Do 1. ročníků nástavbového studia v roce 2016/17 celkem vstoupilo 53 žáků se ZP. Obecně nejpočetnějším oborem v rámci nástavbového studia je obor 6441L51 Podnikání a do tohoto oboru také nejčastěji vstupovali žáci se ZP (33 žáků).

Vyšší odborné vzdělání (kategorie N)

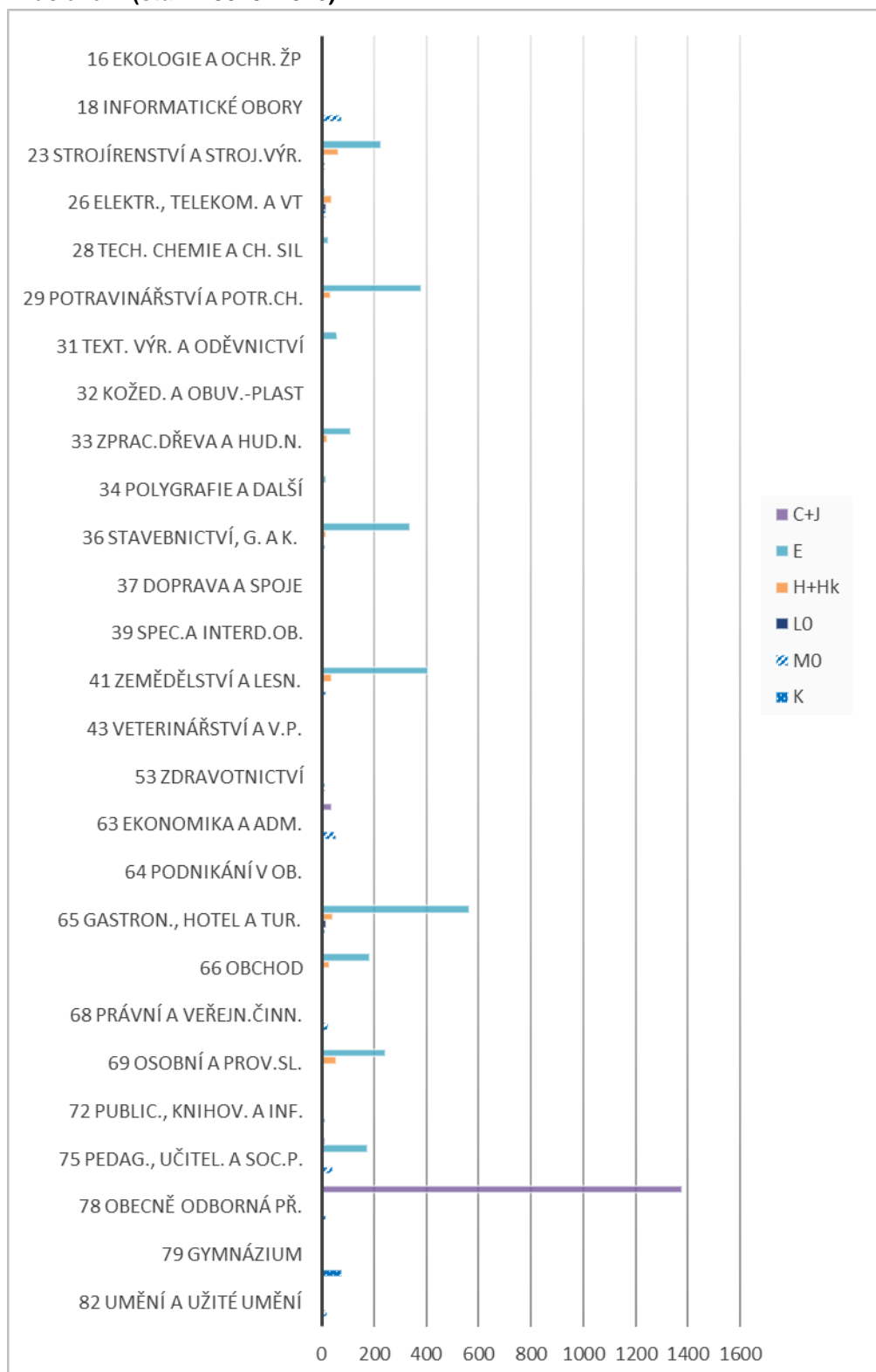
Rovněž celkový počet žáků se zdravotním postižením, kteří ve šk. r. 2016/17 vstoupili do 1. ročníků vyššího vzdělávání, je velmi malý, jednalo se o 1 žáka ve skupině 63 Ekonomika a administrativa, konkrétně obor 6343N01 Pojišťovnictví.

Dále se žáci se zdravotním postižením vzdělávali v konzervatořích (5 žáků celkem vč. osmiletého studia), jednalo se o skupinu oborů 82 Umění a užité umění, konkrétně obory Hudba (4 žáci) a Zpěv (1 žák).

Tab. 3.4: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání - v rozdělení podle skupin oborů a kategorií vzdělávání (v %, stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru/kategorie	Střední vz. bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL			Střední vzděl. s MZ			Nástav. studium	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	JO	E	H + Hk	E+H(Hk)	K	MO	LO	L5	N0	Konzer.	
16 Ekologie a ochrana ŽP							1,7%					0,1%
18 Informatické obory							22,0%					1,5%
23 Strojírenství a stroj.vyr.			8,3%	18,0%	9,4%		4,0%	7,8%	3,8%			6,1%
26 Elektr., telekom. a VT			0,5%	10,0%	1,6%		4,2%	28,1%	9,4%			1,7%
28 Tech. chemie a ch. sil			1,0%	2,2%	1,1%		0,6%					0,7%
29 Potravinářství a potr.ch.			13,8%	8,9%	13,3%				1,9%			8,1%
31 Text. vyr. a oděvnictví			2,1%		1,9%							1,1%
32 Kožed. a obuv.-plast			0,3%	0,3%	0,3%							0,2%
33 Zprac.dřeva a hud.n.			4,0%	5,8%	4,2%		0,6%		11,3%			2,7%
34 Polygrafie a další			0,6%	1,7%	0,7%		0,6%	14,1%				0,7%
36 Stavebnictví, g. a k.			12,2%	5,0%	11,4%		3,1%					7,2%
37 Doprava a spoje				0,8%	0,1%		2,3%					0,2%
39 Spec.a interd.ob.				0,6%	0,1%		1,1%	3,1%				0,2%
41 Zemědělství a lesn.			14,8%	10,5%	14,3%		4,5%	1,6%				9,1%
43 Veterinářství a v.p.				0,0%	0,0%							0,0%
53 Zdravotnictví				0,6%	0,1%		3,4%					0,3%
63 Ekonomika a adm.		70%					15,5%			100,0%		1,8%
64 Podnikání v ob.									62,3%			0,6%
65 Gastron., hotel a tur.			20,6%	11,4%	19,5%		3,7%	26,6%	1,9%			12,5%
66 Obchod			6,7%	8,0%	6,8%		0,6%					4,2%
68 Právní a veřejn.činn.							6,8%					0,5%
69 Osobní a prov.sl.			8,8%	15,0%	9,5%			15,6%	7,5%			6,1%
72 Public., knihov. a inf.							3,7%					0,3%
75 Pedag., učitel. a soc.p.		25%	6,3%		5,6%		11,3%					4,4%
78 Obecně odborná př.	100,0%						4,5%					27,4%
79 Gymnázium						100,0%						1,5%
82 Umění a užité umění		6%		1,4%	0,2%		5,9%	3,1%	1,9%		100,0%	0,7%
Celkový součet	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Obr. 3.1: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých do 1. ročníků středního a vyššího odborného vzdělávání - v rozdělení podle skupin oborů a kategorií vzdělávání (stav k 30. 9. 2016)

3.3 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle druhu postižení

V této části textu se zaměříme na strukturu žáků se zdravotním postižením vzdělávajících se v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání z hlediska jednotlivých druhů postižení.

Z uvedené tabulky je zřejmé, že z hlediska struktury žáků se zdravotním postižením vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání jsou nejvýraznější skupinou žáci s mentálním postižením (52,1 %), dále pak žáci s vývojovými poruchami (17,0 %) a žáci se souběžným postižením více vadami (16,4 %). Další významnou skupinu tvoří žáci s autismem (7,8 %).

Žáci s tělesným postižením představují z hlediska celkové struktury žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících 2,8 %, se sluchovým postižením 2,1 % a se zrakovým postižením 1,2 %. Velmi nízké je procentuální zastoupení žáků s vadami řeči (0,6 %).

Počet žáků se ZP, kteří studovali v 1. ročníku na konzervatoři byl nízký – 5 žáků. Jednalo se o žáky se zrakovým postižením a vývojovými poruchami.

Tab. 3.5: Struktura žáků se ZP v 1. ročnících středních a vyšších odborných škol a gymnázií - podle druhu postižení - v % (stav k 30. 9. 2016)

Druh postižení	Počet žáků se ZP v 1. ročníku SŠ	% žáků v 1. ročnících SŠ	Počet žáků se ZP v 1. ročníku VOŠ (NO)	% žáků v 1. ročníku VOŠ	Konzervatoř (Nk)	% žáků v 1. ročníku konzervatoře (Nk)
Mentální postižení	2657	52,1%				
Sluchové postižení	109	2,1%				
Zrakové postižení	61	1,2%			3	60,0%
Vady řeči	30	0,6%				
Tělesné postižení	143	2,8%				
Vývojové poruchy	865	17,0%			2	40,0%
Souběžné postižení více vadami	836	16,4%	1	100,0%		
Autismus	395	7,8%				
Celkem	5096	100,0%	1	100,0%	5	100,0%

3.3.1 Rozdělení žáků se ZP podle druhu postižení a kategorie vzdělání

V této části se zaměříme na rozdělení žáků se ZP podle druhu postižení a kategorií vzdělání.

Žáci s mentálním postižením se v 1. ročnících středních škol vzdělávají nejčastěji v oborech s výučním listem - kategorie E (1875 žáků, 70,6 % ze žáků s mentálním postižením) a dále pak v kategorii středního vzdělávání bez MZ a VL - kategorie C (683 žáků, 25,7 %).

Žáci se sluchovým postižením se vzdělávali v 1. ročnících nejčastěji ve středním vzdělání s MZ kategorie M (34 žáků, 31,2 % ze žáků se sluchovým postižením) a v učebních oborech – kategorie H (34 žáků, 31,2 %) a kategorie E (15 žáků, 13,8 %). Celkové počty těchto žáků jsou ovšem nízké.

Žáci se zrakovým postižením vstupovali do 1. ročníků nejčastěji do oborů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou kategorie M (20 žáků, 32,8 % ze žáků se zrakovým postižením), gymnázií (11 žáků, 18,0 %) a oborů kategorie H (11 žáků, 18,0 %).

Žáci s vadami řeči jsou zastoupeni poměrně málo, ve šk. roce 2016/17 jich vstoupilo do 1. ročníků středních a vyšších odborných škol jen 30. Nejčastěji do učebních oborů kategorie

⁵ Na základě pokynů pro vyplnění formuláře jsou uváděni jen ti žáci, jejichž integrace vyžaduje zvýšené finanční náklady. Vzhledem k tomu, že většina žáků s vývojovými poruchami učení nevyžaduje zvýšené finanční prostředky, je tato kategorie žáků ve skutečnosti vyšší.

E (13 žáků, 43,3 %) a kategorie H (10 žáků, 33,3 %). Poměrně vysoké procento z nich (7 žáků, tj. 23,3 %) vstoupilo do 1. ročníků středního odborného vzdělání s MZ kategorie M.

Žáků s tělesným postižením bylo v 1. ročnících celkově 143. Nejčastěji začali studovat ve středním vzdělání s MZ kategorie M (48 žáků, 33,6 %). Dále ze žáků s tělesným postižením 22,4 % vstoupilo do oborů kategorie E a 7,7 % na gymnázia.

Žáci s vývojovými poruchami tvořili početnou skupinu ze žáků se ZP, kteří v roce 2016/17 vstupovali do 1. ročníků (865 žáků). Nejčastěji se začali vzdělávat v učebních oborech kategorie E (434 žáků, 50,2 %) nebo kategorie H (162 žáků, 18,7 %). Necelá pětina z nich se začala vzdělávat v maturitních oborech kategorie M (156 žáků, 18,0 %).

Žáci souběžně postižení více vadami tvoří početnou skupinu (do 1. ročníků jich vstoupilo 836). Ve šk. roce 2016/17 byli přijímáni nejčastěji do 1. ročníků středního vzdělávání – kategorie C (485 žáků, 58,0 %) a středního vzdělávání s výučním listem – kategorie E (287 žáků, 34,3 %).

Žáci s autismem (395 žáků) vstupovali nejvíce do 1. ročníků středního vzdělání bez výučního listu a maturitní zkoušky – kategorie C (187 žáků, 47,3 %) a do učebních oborů kategorie E (84 žáků, 21,3 %).

Tab. 3.6: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání - podle druhu postižení a kategorie vzdělávání (stav k 30. 9. 2016)

Druh postižení/ kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové st.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer-vatoř	
Mentální postižení	683	8	1875	81	0	6	3	1			2657
Sluchové postižení	1		15	34	3	34	7	15			109
Zrakové postižení	2	3	8	11	11	20	1	2		3	61
Vady řeči			13	10		7					30
Tělesné postižení	14	20	32	12	11	48	2	4			143
Vývojové poruchy	7	3	434	162	32	156	42	27		2	865
Souběžné postižení více vadami	485	15	287	16	4	26	1	1	1		836
Autismus	187	4	84	35	17	57	8	3			395
Celkem	1379	53	2748	361	78	354	64	53	1	5	5096

Tab. 3.7: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání - podle druhu postižení a kategorie vzdělávání - v % (stav k 30. 9. 2016)

Druh postižení/ kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové st.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer-vatoř	
Mentální postižení	25,7%	0,3%	70,6%	3,0%		0,2%	0,1%	0,0%			100,0%
Sluchové postižení	0,9%	0,0%	13,8%	31,2%	2,8%	31,2%	6,4%	13,8%			100,0%
Zrakové postižení	3,3%	4,9%	13,1%	18,0%	18,0%	32,8%	1,6%	3,3%		4,9%	100,0%
Vady řeči	0,0%	0,0%	43,3%	33,3%	0,0%	23,3%	0,0%	0,0%			100,0%
Tělesné postižení	9,8%	14,0%	22,4%	8,4%	7,7%	33,6%	1,4%	2,8%			100,0%
Vývojové poruchy	0,8%	0,3%	50,2%	18,7%	3,7%	18,0%	4,9%	3,1%		0,2%	100,0%
Souběžné postižení více vadami	58,0%	1,8%	34,3%	1,9%	0,5%	3,1%	0,1%	0,1%	0,1%		100,0%
Autismus	47,3%	1,0%	21,3%	8,9%	4,3%	14,4%	2,0%	0,8%			100,0%
Celkem	27,1%	1,0%	53,9%	7,1%	1,5%	6,9%	1,3%	1,0%	0,0%	0,1%	100,0%

3.3.2 Rozdělení žáků se ZP podle druhu postižení a skupin oborů

V této kapitole se zaměříme na otázku, v jakých skupinách oborů se vzdělávají žáci s určitým druhem postižení.

Žáci s mentálním postižením, kteří jsou nejpočetnější skupinou z kategorie žáků se zdravotním postižením, se vzdělávají kromě praktické školy (skup. 78) především v učebních oborech kategorie E. V 1. ročnících středního vzdělávání jsou nejvíce zastoupeni v následujících skupinách oborů a oborech:

- 78 Obecně odborná příprava (683 žáků, 25,7 % ze žáků s mentálním postižením)
- 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (446 žáků, 16,8 % ze žáků s mentálním postižením)
- 29 Potravinářství a potravinářská chemie (306 žáků, 11,5 %)
- 41 Zemědělství a lesnictví (300 žáků, 11,3 % ze žáků s mentálním postižením)
- 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (254 žáků, 9,6 % ze žáků s mentálním postižením)

Dále byli žáci s mentálním postižením zastoupeni v 1. ročnících ve větších počtech i ve skupinách:

- 23 Strojírenství a strojírenská výroba (172 žáků, 6,5 %)
- 66 Obchod (161 žáků, 6,1 %).

Žáci se sluchovým postižením tvoří relativně málo početnou skupinu. Jejich zastoupení v jednotlivých oborech je přitom ve srovnání s předchozí skupinou rovnoměrnější. Do 1. ročníků nastupovali nejčastěji zejména do těchto skupin oborů:

- 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (15 žáků, 13,8 %)
- 41 Zemědělství a lesnictví (14 žáků, 12,8 %)
- 18 Informatické obory (9 žáků, 8,3 %)
- 29 Potravinářství a potravinářská chemie (9 žáků, 8,3 %)

Žáci se zrakovým postižením představují početně ještě menší skupinu. Ve šk. roce 2016/17 vstupovali do 1. ročníku nejčastěji do oborů Gymnázií (11 žáků, 18,0 %) a dále do následujících skupin oborů:

- 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (10 žáků, 16,4 %)
- 69 Osobní a provozní služby (8 žáků, 13,1 %)
- 82 Umění a užité umění (8 žáků, 13,1 %)

Žáci s vadami řeči tvoří nejméně početnou skupinu (30 žáků) a zároveň jsou rozptýleni v různých oborech. Z tohoto hlediska je obtížné vymezit obory studia typické pro tento druh postižení. Ve školním roce 2016/17 vstoupili do 1. ročníků nejčastěji do oborů ve skupinách:

- 29 Potravinářství a potravinářská chemie (7 žáků, 23,3 %)
- 41 Zemědělství a lesnictví (5 žáků, 16,7 %)

Žáci s tělesným postižením jsou ve srovnání s předchozími mírně početnější a jsou zastoupeni prakticky ve všech skupinách oborů. Nejčastěji vstupovali nově do 1. ročníků do těchto skupin oborů:

- 63 Ekonomika a administrativa (32 žáků, 22,4 %)
- 78 Obecně odborná příprava (15 žáků, 10,5%)
- 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (11 žáků, 7,7 %)
- 79 Gymnázium (11 žáků, 7,7 %)

Tab. 3.8: Počty žáků se ZP vstupujících do 1. ročníků středního a vyššího vzdělávání – podle druhu postižení a skupin oborů

Skupina oboru/postižení	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkem
16 Ekologie a ochr. ŽP			1			4		1	6
18 Informatické obory		9	2		10	36	2	19	78
23 Strojírenství a stroj.vyr.	172	5			2	123	3	8	313
26 Elektr., telekom. a VT	8	7	1	1	5	55	1	10	88
28 Tech. chemie a ch. sil	4		1		6	8	15	3	37
29 Potravinářství a potr.ch.	306	9	1	7	1	60	19	10	413
31 Text. vyr. a oděvnictví	23		1		2	2	23	7	58
32 Kožed. a obuv.-plast	2		1			1	5		9
33 Zprac.dřeva a hud.n.	64	7		1	6	42	11	8	139
34 Polygrafie a další	10	6			5	3	3	7	34
36 Stavebnictví, g. a k.	254	6	1	1	1	90	7	5	365
37 Doprava a spoje			1			8		2	11
39 Spec.a interd.ob.	1					6		1	8
41 Zemědělství a lesn.	300	14	1	5	9	65	41	27	462
43 Veterinářství a v.p.									0
53 Zdravotnictví	0	5			3	5		1	14
63 Ekonomika a adm.	3	0	5	2	32	16	20	15	93
64 Podnikání v ob.	1	8	1		3	19		1	33
65 Gastron., hotel a tur.	446	15	4	2	6	129	19	17	638
66 Obchod	161	4	1	1	3	25	7	12	214
68 Právní a veřejn.činn.	0			2	9	9	2	2	24
69 Osobní a prov.sl.	91	2	8	3	2	44	146	14	310
72 Public., knihov. a inf.		3		1	1	3	3	2	13
75 Pedag., učitel. a soc.p.	126	2	10	3	11	47	17	10	226
78 Obecně odborná př.	683	1	2	1	15	20	485	188	1395
79 Gymnázium	0	3	11		11	32	4	17	78
82 Umění a užité umění	2	3	8			13	3	8	37
Celkový součet	2657	109	61	30	143	865	836	395	5096

Žáci s vývojovými poruchami⁶ patří k více početně zastoupeným skupinám a vzdělávají se téměř ve všech skupinách oborů. Ve šk. r. 2016/17 byli nově přijímáni do 1. ročníků zejména do následujících skupin oborů:

- 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (129 žáků, 14,9 %)
- 23 Strojírenství a strojírenská výroba (123 žáků, 14,2 %)
- 36 Stavebnictví, geografie a kartografie (90 žáků, 10,4 %)

Žáci se souběžným postižením více vadami tvoří poměrně početnou skupinu (v roce 2016/17 vstoupilo do 1. ročníků středních škol 836 těchto žáků). Vzdělávají se téměř ve všech skupinách oborů; v rámci 1. ročníku byli nejčastěji zastoupeni ve skupině:

- 78 Obecně odborná příprava (485 žáků, 58,0 %)

Dále pak méně často např. ve skupinách:

- 69 Osobní a provozní služby (146 žáků, 17,5 %)
- 41 Zemědělství a lesnictví (41 žáků, 4,9 %)

Žáci s autismem jsou rovněž poměrně početnou skupinou. Nejčastěji se vzdělávali v 1. ročnících ve skupině 78 Obecně odborná příprava (188 žáků, 47,6 %) a dále byli poměrně rozptýleni v téměř ve všech skupinách oborů.

⁶ Jedná se pouze o ty žáky, jejichž integrace vyžaduje finanční prostředky.

Tab. 3.9: Počty žáků se ZP vstupujících do 1. ročníků středního a vyššího vzdělávání – podle druhu postižení a skupin oborů (v %)

Skupina oboru/postižení	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkem
16 Ekologie a ochr. ŽP	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,3%	0,1%
18 Informatické obory	0,0%	8,3%	3,3%	0,0%	7,0%	4,2%	0,2%	4,8%	1,5%
23 Strojírenství a stroj.výr.	6,5%	4,6%	0,0%	0,0%	1,4%	14,2%	0,4%	2,0%	6,1%
26 Elektr., telekom. a VT	0,3%	6,4%	1,6%	3,3%	3,5%	6,4%	0,1%	2,5%	1,7%
28 Tech. chemie a ch. sil	0,2%	0,0%	1,6%	0,0%	4,2%	0,9%	1,8%	0,8%	0,7%
29 Potravinářství a potr.ch.	11,5%	8,3%	1,6%	23,3%	0,7%	6,9%	2,3%	2,5%	8,1%
31 Text. výr. a oděvnictví	0,9%	0,0%	1,6%	0,0%	1,4%	0,2%	2,8%	1,8%	1,1%
32 Kožed. a obuv.-plast	0,1%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,1%	0,6%	0,0%	0,2%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2,4%	6,4%	0,0%	3,3%	4,2%	4,9%	1,3%	2,0%	2,7%
34 Polygrafie a další	0,4%	5,5%	0,0%	0,0%	3,5%	0,3%	0,4%	1,8%	0,7%
36 Stavebnictví, g. a k.	9,6%	5,5%	1,6%	3,3%	0,7%	10,4%	0,8%	1,3%	7,2%
37 Doprava a spoje	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,5%	0,2%
39 Spec.a interd.ob.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	0,3%	0,2%
41 Zemědělství a lesn.	11,3%	12,8%	1,6%	16,7%	6,3%	7,5%	4,9%	6,8%	9,1%
43 Veterinářství a v.p.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
53 Zdravotnictví	0,0%	4,6%	0,0%	0,0%	2,1%	0,6%	0,0%	0,3%	0,3%
63 Ekonomika a adm.	0,1%	0,0%	8,2%	6,7%	22,4%	1,8%	2,4%	3,8%	1,8%
64 Podnikání v ob.	0,0%	7,3%	1,6%	0,0%	2,1%	2,2%	0,0%	0,3%	0,6%
65 Gastron., hotel a tur.	16,8%	13,8%	6,6%	6,7%	4,2%	14,9%	2,3%	4,3%	12,5%
66 Obchod	6,1%	3,7%	1,6%	3,3%	2,1%	2,9%	0,8%	3,0%	4,2%
68 Právní a veřejn.činn.	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	6,3%	1,0%	0,2%	0,5%	0,5%
69 Osobní a prov.sl.	3,4%	1,8%	13,1%	10,0%	1,4%	5,1%	17,5%	3,5%	6,1%
72 Public., knihov. a inf.	0,0%	2,8%	0,0%	3,3%	0,7%	0,3%	0,4%	0,5%	0,3%
75 Pedagog., učitel. a soc.p.	4,7%	1,8%	16,4%	10,0%	7,7%	5,4%	2,0%	2,5%	4,4%
78 Obecně odborná př.	25,7%	0,9%	3,3%	3,3%	10,5%	2,3%	58,0%	47,6%	27,4%
79 Gymnázium	0,0%	2,8%	18,0%	0,0%	7,7%	3,7%	0,5%	4,3%	1,5%
82 Umění a užité umění	0,1%	2,8%	13,1%	0,0%	0,0%	1,5%	0,4%	2,0%	0,7%
Celkový součet	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.4 Struktura žáků se zdravotním postižením – podle formy integrace

3.4.1 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a kategorie vzdělání

Analýza žáků se ZP z hlediska formy integrace vychází ze sledování a evidování těchto žáků podle pokynů k vyplněním výkazů o školách. Jako individuálně integrovaní jsou uváděni žáci se ZP, kteří se vzdělávají v běžných třídách a jejichž integrace vyžaduje zvýšené finanční prostředky. Skupinově integrovaní jsou žáci zařazení do „speciální třídy“, tedy třídy zřízené podle § 16 odst. 9 Školského zákona nebo „speciální školy“, tedy školy složené výhradně ze speciálních tříd. V celkovém pohledu na základě údajů z těchto výkazů činil podíl individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících ve šk. roce 2016/17 15,7 % a 84,3 % žáků bylo integrováno skupinově.⁷

Z hlediska podílu žáků integrovaných individuálně nebo skupinově se ovšem jednotlivé kategorie vzdělání výrazně liší. Je to dáno především tím, že v nižších kategoriích vzdělání, v nichž se vzdělávají zejména žáci s mentálním postižením, převažuje skupinová integrace. Skupinová integrace je charakteristická zejména pro vzdělávání v kategorii C (praktická škola), kde v naprosté většině převažuje skupinová integrace žáků (99,5 %). Dále dominuje skupinová integrace i ve vzdělávání v kategorii E, ve které dosahuje podíl skupinově integrovaných žáků 93,8 %. Skupinově integrovaná je i nadpoloviční většina žáků se ZP, kteří se vzdělávali v 1. ročnících v kategorii středního vzdělání J (75,5 %). Zde je ovšem celkový počet vzdělávajících se žáků velmi nízký.

⁷ Tedy ve třídách nebo školách zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ.

Naopak v klasických učebních oborech (kategorie H) i v maturitních oborech převažuje individuální forma integrace žáků se ZP.

V učebních oborech v kategorii H bylo skupinově integrováno jen 34,9 % žáků, naopak individuálně integrováno bylo 65,1 % žáků se ZP.

U žáků v klasických maturitních oborech (kategorie M) činil podíl skupinově integrovaných žáků jen 33,6 %, zatímco procento individuálně integrovaných žáků dosáhlo 66,4 %. Příliš se nelišil ani podíl individuálně integrovaných žáků v kategorii L0, kde v 1. ročníku dosáhl 60,9 % (39 žáků). Rovněž na gymnáziích převažuje individuální forma integrace. Ze žáků se ZP, kteří nastoupili do 1. ročníků gymnázií, bylo individuálně integrováno 93,6 % z nich (73 žáků), zatímco jen 6,4 % z nich bylo integrováno skupinově.

Tab. 3.10: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání ve šk. roce 2016/17 - podle kategorie vzdělání a formy integrace

Způsob integrace/kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer- vatoř	
Skupinová integrace	1372	40	2577	126	5	119	25	28		3	4295
Individuální integrace	7	13	171	235	73	235	39	25	1	2	801
Celkem - bez rozlišení integr.	1379	53	2748	361	78	354	64	53	1	5	5096

Tab. 3.11: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání ve šk. roce 2016/17 – podle kategorie vzdělání a formy integrace (sloupcová %)

Způsob integrace/kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové	Vyšší odborné vzdělání		Celkem - bez
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer- vatoř	
Skupinová integrace	99,5%	75,5%	93,8%	34,9%	6,4%	33,6%	39,1%	52,8%	0,0%	60,0%	84,3%
Individuální integrace	0,5%	24,5%	6,2%	65,1%	93,6%	66,4%	60,9%	47,2%	100,0%	40,0%	15,7%
Celkem - bez rozlišení integr.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tab. 3.12: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání ve šk. roce 2016/17 – podle formy integrace a kategorií vzdělání (řádková %)

Způsob integrace/kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer- vatoř	
Skupinová integrace	31,9%	0,9%	60,0%	2,9%	0,1%	2,8%	0,6%	0,7%	0,0%	0,1%	100,0%
Individuální integrace	0,9%	1,6%	21,3%	29,3%	9,1%	29,3%	4,9%	3,1%	0,1%	0,2%	100,0%
Celkem - bez rozlišení integr.	27,1%	1,0%	53,9%	7,1%	1,5%	6,9%	1,3%	1,0%	0,0%	0,1%	100,0%

Podívejme se nyní na integraci z opačného hlediska a položíme otázku, v jakých kategoriích vzdělání jsou individuálně, resp. skupinově integrovaní žáci nejvíce zastoupení?

Z tohoto pohledu žáci se ZP, kteří vstoupili do 1. ročníků ve šk. roce 2016/17, a byli **integrováni formou skupinové integrace**, začali vzdělávat nejčastěji v učebních oborech kategorie E (60,0 % ze žáků se ZP integrovaných skupinově, což činí 2577 žáků) a dále v praktických školách (31,9 %, 1372 žáků). V ostatních kategoriích byla skupinová integrace zastoupena jen okrajově.

Individuálně integrovaní žáci se ZP byli zastoupeni v 1. ročnících nejčastěji v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou kategorie M (29,3 %, 235 žáků) a dále v klasických učebních oborech kategorie H (29,3 %, 235 žáků). Přibližně 21,3 % z individuálně integrovaných žáků se vzdělávalo v kategorii E (171 žáků) a 9,1 % z celkového počtu individuálně integrovaných vstoupilo do gymnázií.

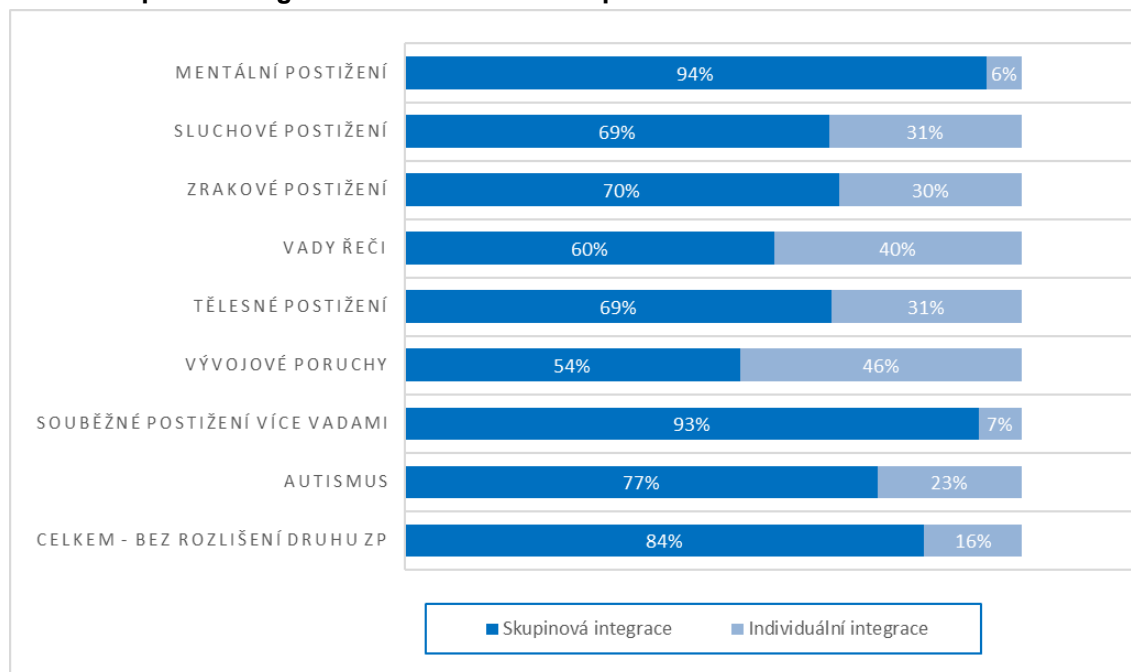
3.4.2 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a druhu postižení

Zaměříme-li se na formy integrace z hlediska druhu postižení, pak skupinová integrace převažuje u žáků s mentálním postižením. Přibližně 94 % žáků s mentálním postižením je integrováno formou skupinové integrace. Na podobné úrovni je podíl skupinové integrace

i u žáků souběžně postižených více vadami (93 %). Ze žáků s autismem je skupinově integrováno kolem tří čtvrtin žáků v 1. ročnících (77 %). Z hlediska žáků se sluchovým a zrakovým postižením je skupinově integrováno 69 %, resp. 70 % z nich. Podobně to platí o integraci žáků s tělesným postižením (69 %).

Naopak relativně častější je individuální integrace u žáků s vadami řeči, kde je skupinově integrováno 60 % z nich, zatímco poměrně vysoké procento (40 %) je integrováno individuálně a u žáků s vývojovými poruchami je podíl individuálně integrovaných nejvyšší – 46 %.

Obr. 3.2: Způsob integrace a druh zdravotního postižení

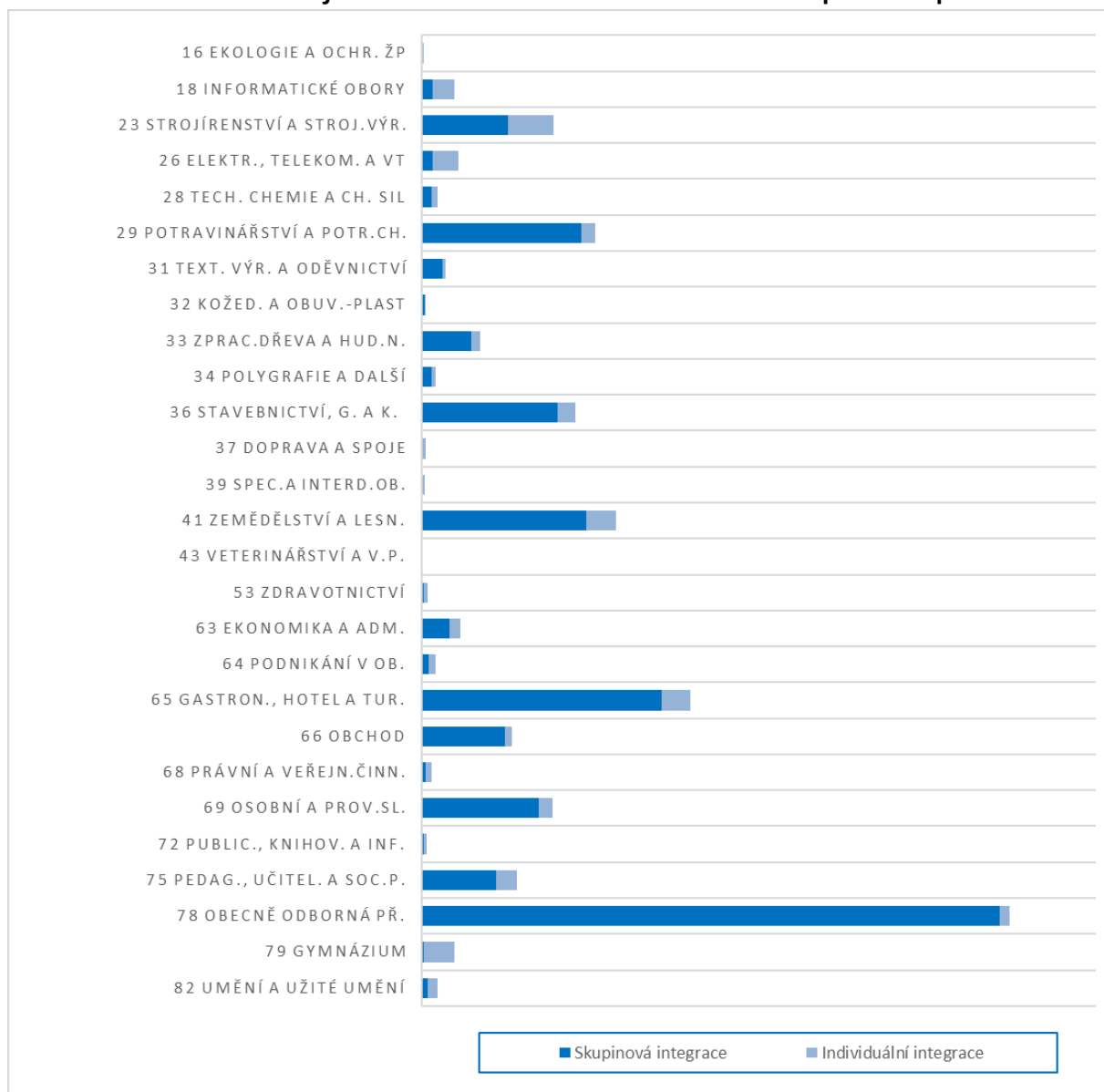
3.4.3 Rozdělení žáků se ZP podle formy integrace a skupin oborů

Zastoupení žáků se ZP z hlediska forem integrace se liší i v jednotlivých skupinách oborů. Poměrně často se přitom objevuje situace, kdy se v některých oborech vzdělává jen nepatrný počet žáků se ZP, ale všichni nebo téměř všichni jsou integrováni individuálně (toto platí např. pro ekologické, dopravní obory a speciální a interdisciplinární obory).

Individuální forma integrace – skupiny oborů

Z výše uvedených důvodů je třeba se při posuzování míry individuální integrace ve skupinách oborů zaměřit na ty skupiny, ve kterých je procentuální **zastoupení individuálně integrovaných žáků relativně vyšší**, ale zároveň je zde i větší počet žáků se zdravotním postižením. Obě tato kritéria splňují zejména **gymnázia** (73 individuálně integrovaných žáků v 1. ročnících, což činí 94 %) a dále některé **skupiny technických oborů** - 18 Informatické obory (51 individuálně integrovaných, což činí 65 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a VT (61 individuálně integrovaných, což tvoří 69 %). Poměrně vysoké procento individuálně integrovaných žáků se ZP najdeme i ve skupině **82 Umění a užité umění** (23 individuálně integrovaných, 62 %).

Obr. 3.3: Počty skupinově a individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle skupin oborů

Skupinová forma integrace – skupiny oborů

Zaměříme-li se na **skupinovou formu integrace**, tak celkově nejvyšší počet žáků se ZP se vzdělává ve skupině **78 Obecně odborná příprava**. V této skupině zároveň výrazně převažuje skupinová forma integrace (1372 žáků skupinově integrovaných v praktické škole). Celkově je zde 98 % žáků se ZP v rámci této skupiny oborů integrováno skupinově.

Dalšími skupinami oborů, v nichž se v prvních ročnících vzdělával významný počet žáků se ZP, a kde je většina žáků integrována skupinově, jsou skupiny oborů **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** (569 skupinově integrovaných, což činí 89 %), **69 Osobní a provozní služby** (278 skupinově integrovaných, 90 %), **66 Obchod** (199, 93 %), **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie** (323 skupinově integrovaných žáků, 88 %), a dále **29 Potravinářství a potravinářská chemie** (380 skupinově integrovaných, což činí 92 %).

Formy integrace a kategorie vzdělání

Vezmeme-li v úvahu kategorie vzdělání, pak obecně platí, že v nižších kategoriích vzdělání převažuje častěji skupinová forma integrace, zatímco počínaje kategorií H je častější

individuální forma integrace. Počty žáků integrovaných individuálně a skupinově v rozdělení podle kategorií vzdělání i skupin oborů jsou uvedeny v následujících tabulkách.

V kategoriích středního vzdělání bez výučního listu a maturity (C a J) se individuálně integrovaní žáci vzdělávají spíše výjimečně. V kategorii C bylo ve sledovaném roce 2016/17 individuálně integrováno jen minimum žáků, necelé 1 %, naopak naprostá většina žáků se vzdělávala ve skupině 78 Obecně odborná příprava a byla integrována skupinově. V kategorii J, kde je celkový počet žáků velmi malý, se většina žáků se ZP vzdělávala ve skupině 63 Ekonomika a administrativa, kde byli integrováni skupinově. Podíl individuálně integrovaných v celé kategorii činil 24,5 % a jednalo se o žáky v oborech 75 Pedagogika, učitelství a soc. péče.

V kategorii středního vzdělání s výučním listem (E) je podíl individuálně integrovaných rovněž velmi nízký (6,2 %) a převládá skupinová integrace. Nejvíce skupinově integrovaných žáků se vzdělávalo v kategorii E ve skupinách 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (535 žáků) a 41 Zemědělství a lesnictví (371 žáků). Dále i v potravinářských oborech (366 žáků) a ve stavebnictví (323 žáků). Individuálně integrované žáky v 1. ročnících najdeme v kategorii E najdeme nejčastěji ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (31 žáků) a v zemědělských oborech (36 žáků).

Naopak v **kategorii středního vzdělání s výučním listem (H)** převažuje podíl žáků se ZP, kteří jsou integrováni individuálně (65,1 %). Největší počty individuálně integrovaných žáků v 1. ročnících najdeme ve skupině oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (64 žáků). Dále pak podobně jako v kategorii E i ve skupinách 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (24 žáků). Obdobný počet individuálně integrovaných žáků v rámci kategorie H vstupoval do skupin 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (25) a 41 Zemědělství a lesnictví (28).

Tab. 3.13: Počty a procenta individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle kategorií vzdělávání a skupin oborů

	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové stud.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem - počet indiv. integr.	Počet žáků se ZP v 1. roč. celkem	% individuálně integrovaných žáků (ze žáků se ZP)
	C	J	E	H + Hk	K	M	LO		L5	N			
Individuální integrace													
16 Ekologie a ochrana ŽP						6					6	6	100%
18 Informatické obory						51					51	78	65%
23 Strojírenství a stroj.výr.			22	64		14	5	2			107	313	34%
26 Elektr., telekom. a VT				25		15	18	3			61	88	69%
28 Tech. chemie a ch. sil			8	4		2					14	37	38%
29 Potravinářství a potr.ch.			14	18				1			33	413	8%
31 Text. výr. a oděvnictví			8	0							8	58	14%
32 Kožed. a obuv.-plast				1							1	9	11%
33 Zprac.dřeva a hud.n.			5	15		2					22	139	16%
34 Polygrafie a další				3		2	4				9	34	26%
36 Stavebnictví, g. a k.			13	18		11					42	365	12%
37 Doprava a spoje				3		8					11	11	100%
39 Spec.a interd.ob.				2		4	2				8	8	100%
41 Zemědělství a lesn.			36	28		7	1				72	462	16%
43 Veterinářství a v.p.						0					0	0	0%
53 Zdravotnictví				2		6					8	14	57%
63 Ekonomika a adm.						26			1		27	93	29%
64 Podnikání v ob.								17			17	33	52%
65 Gastron., hotel a tur.			31	24		8	5	1			69	638	11%
66 Obchod			1	12		2					15	214	7%
68 Právní a veřejn.činn.						14					14	24	58%
69 Osobní a prov.sl.			19	11			2				32	310	10%
72 Public., knihov. a inf.						7					7	13	54%
75 Pedag., učitel. a soc.p.		13	14			21					48	226	21%
78 Obecně odborná př.	7					16					23	1395	2%
79 Gymnázium					73						73	78	94%
82 Umění a užité umění				5		13	2	1		2	23	37	62%
Celkový součet	7	13	171	235	73	235	39	25	1	2	801	5096	16%

V kategorii středního vzdělání s maturitní zkouškou je rozložení žáků se zdravotním postižením z pohledu individuálně integrovaných žáků ve skupinách oborů rovnoměrnější. Největší podíl individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením najdeme na gymnáziích (94 %), dále v kategorii M je individuálně integrováno 66 % žáků, zejména se jedná o skupiny oborů 18 Informatické obory (51 žáků), 63 Ekonomika a administrativa (26 žáků) a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (21 žáků) a skupinu 78 Obecně odborná příprava (16 žáků v lyceích).

V kategorii L0 je podíl individuálně integrovaných žáků 60,9 %, nejvíce se jedná o žáky elektrotechnických oborů. **V kategorii nástaveb (L5)** dosahuje individuální integrace 47,2 % a žáci se zdravotním postižením jsou individuálně integrováni především ve skupině 64 Podnikání v oborech (17 žáků).

Tab. 3.14: Počty a procenta skupinově integrovaných žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle kategorií vzdělávání a skupin oborů

	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové stud.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem - počet skup. integr.	Počet žáků se ZP v 1. roč. celkem	% skupinově integrovaných žáků (ze žáků se ZP)
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzervatoř			
Skupinová integrace													
16 Ekologie a ochr. ŽP												6	
18 Informatické obory						27					27	78	35%
23 Strojírenství a stroj.vyr.			205	1							206	313	66%
26 Elektr., telekom. a VT			14	11				2			27	88	31%
28 Tech. chemie a ch. sil			19	4							23	37	62%
29 Potravinářství a potr.ch.			366	14							380	413	92%
31 Text. vyr. a oděvnictví			50								50	58	86%
32 Kožed. a obuv.-plast			8								8	9	89%
33 Zprac.dřeva a hud.n.			105	6				6			117	139	84%
34 Polygrafie a další			17	3			5				25	34	74%
36 Stavebnictví, g. a k.			323								323	365	88%
37 Doprava a spoje												11	
39 Spec.a interd.ob.												8	
41 Zemědělství a lesn.			371	10		9					390	462	84%
43 Veterinářství a v.p.													
53 Zdravotnictví						6					6	14	43%
63 Ekonomika a adm.		37				29					66	93	71%
64 Podnikání v ob.								16			16	33	48%
65 Gastron., hotel a tur.			535	17		5	12				569	638	89%
66 Obchod			182	17							199	214	93%
68 Právní a veřejn.činn.						10					10	24	42%
69 Osobní a prov.sl.			223	43			8	4			278	310	90%
72 Public., knihov. a inf.						6					6	13	46%
75 Pedag., učitel. a soc.p.			159			19					178	226	79%
78 Obecně odborná př.	1372										1372	1395	98%
79 Gymnázium					5						5	78	6%
82 Umění a užitě umění		3				8				3	14	37	38%
Celkový součet	1372	40	2577	126	5	119	25	28		3	4295	5096	84%

3.5 Struktura žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – krajský pohled

V této části se podrobněji zaměříme na zastoupení žáků se zdravotním postižením v prvních ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání podle krajského členění. Počty žáků se zdravotním postižením a jejich struktura se v jednotlivých krajích poměrně výrazně liší. Tyto rozdíly souvisí s velikostí kraje, počtem obyvatel, sociální strukturou a dále i vzdělávací nabídkou a rozmístění škol určených pro vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

Nejvyšší počet žáků se zdravotním postižením byl ve šk. roce 2016/17 přijat do prvních ročníků středního a vyššího odborného vzdělávání v Moravskoslezském kraji (685, žáků 13,4 %), dále v Hl. m. Praze (632, 12,4 %) a v Jihomoravském kraji (609), což z hlediska sledované skupiny žáků se ZP činí 12,0 %. Na dalších místech z hlediska počtu žáků se ZP je Středočeský kraj (470 žáků, 9,2 %) a Ústecký kraj (418, 8,2 %).

Naopak nejnižší počet žáků se zdravotním postižením vstupujících do prvních ročníků v roce 2016/17 byl v Plzeňském (104 žáků, 2,0 %) a v Libereckém kraji (194, 3,8 %).

V Hl. m. Praze, stejně jako v ostatních krajích, se žáci se ZP vzdělávali nejčastěji v 1. ročnících v učebních oborech kategorie E (58,5 % ze žáků se ZP v rámci kraje) a v kategorii C (12,8 %). Celkově se zde v porovnání s jinými kraji vzdělávalo v 1. ročnících nižší procento žáků se ZP v kategorii C. Naopak vyšší bylo zastoupení žáků se ZP v 1. ročnících na gymnáziích a v maturitních oborech kategorie M. Z hlediska málo obsazených kategorií se v Hl. m. Praze vzdělával nadprůměrný podíl žáků se ZP, kteří vstoupili do kategorie středního vzdělání J a většina žáků se ZP v konzervatořích.

Ve **Středočeském kraji** jsou nadprůměrně zastoupeni žáci se ZP v nižších kategoriích vzdělání E (65,1 % oproti 53,9 %). Naopak mírně nižší jsou podíly žáků se ZP v maturitních oborech vzdělání.

V **Jihočeském kraji** najdeme mírně nižší zastoupení žáků se ZP v kategorii E (24,4 % oproti 27,1 %) a naopak vyšší v kategorii E (56,0 % oproti 53,9 %).

V **Plzeňském kraji** je výrazně vyšší zastoupení žáků se ZP v oborech kategorie C 35,6 % oproti 27,1 %). Vyšší je i zastoupení v kategorii maturitních oborů M (16,3 % oproti 6,9 %). Naopak nižší je v kategorii E (39,4 % oproti 53,9 %).

Tab. 3.15: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle krajů a kategorií vzdělávání

	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové st.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzervatoř	
Hlavní město Praha	81	18	370	43	26	55	14	22		3	632
Středočeský kraj	114	2	306	19	5	21	2	1			470
Jihočeský kraj	51		117	18		14	6	3			209
Plzeňský kraj	37		41	6	2	17	1				104
Karlovarský kraj	74		70	28	4	21	3	4			204
Ústecký kraj	150		123	51	17	68	6	1		2	418
Liberecký kraj	26	9	150		1	7		0	1		194
Královéhradecký kraj	97	10	225	7	2	14	5	9			369
Pardubický kraj	84		122	1	1	1					209
Kraj Vysočina	102		73	18	3	6		3			205
Jihomoravský kraj	154	7	275	71	7	73	20	2			609
Olomoucký kraj	186		307	35	2	3	3	3			539
Zlínský kraj	40		148	34		24	1	2			249
Moravskoslezský kraj	183	7	421	30	8	30	3	3			685
Celkem	1379	53	2748	361	78	354	64	53	1	5	5096

V **Karlovarském kraji** je relativně nižší zastoupení žáků se ZP v 1. ročnících kategorie E (34,3 % oproti 53,9 %), ale vyšší v kategorii učebních oborů H (13,7 % oproti 7,1 %). Vyšší je procento žáků se ZP vzdělávajících se v maturitních oborech.

V **Ústeckém kraji** se vzdělává nižší procento v kategorii E (29,4 % oproti 53,9 %) a naopak vyšší v kategorii H (12,2 %), vyšší je i podíl žáků se ZP v maturitních oborech.

Liberecký kraj patří k těm, kde se výrazněji procento žáků se ZP vzdělává v 1. ročnících v učebních oborech kategorie E (77,3 % oproti 53,9 %), a naopak nižší v oborech H.

V **Královéhradeckém kraji** je z hlediska struktury žáků se ZP nadprůměrně zastoupena kategorie středního vzdělání E (61,0 % oproti 53,9 %). Naopak nižší je podíl žáků se ZP v maturitních oborech.

V **Pardubickém kraji** je velmi vysoký podíl žáků se ZP v učebních oborech kategorie C (40,2 % oproti 27,1 %) a vyšší je i zastoupení žáků v kategorii E, naopak nízké je v běžných učebních (0,5 % oproti 7,1 %) i maturitních oborech (např. v kategorii M 0,5 % oproti 6,9 %).

V kraji **Vysočina** je vyšší zastoupení žáků se ZP v kategorii C (49,8 % oproti 27,1 %), naopak nižší v kategorii E (35,6 % oproti 53,9 %).

V **Jihomoravském kraji** se žáci se ZP nejčastěji vzdělávají v 1. ročnících v kategorii E (45,2 %), ve srovnání s celou ČR je ovšem toto procento nižší, a dále v kategorii C (25,3 %). Procento se přitom příliš neliší od průměrného stavu za ČR.

V **Olomouckém kraji** je mírně vyšší zastoupení žáků se ZP v nižších kategoriích vzdělání (C a E), naopak nižší v maturitních oborech. Konkrétně v kategorii E 57,0 % oproti 53,9 % za ČR a v kategorii E 34,5 % oproti 27,1 % za ČR.

Ve **Zlínském kraji** je nižší podíl žáků se ZP v oborech kategorie C (16,1 % oproti 27,1 %) a vyšší v kategorii H (13,7 % oproti 7,1 %) a lehce i v kategorii E.

V **Moravskoslezském kraji** vstupovali v roce 2016 žáci se ZP nejčastěji do oborů kategorie E (61,5 %), naopak nižší bylo zastoupení žáků se ZP v učebních oborech kategorie H (4,4 %) a v kategorii M. Rozdíly ale nejsou zásadní.

Tab. 3.16: Podíly žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle krajů a kategorií vzdělávání – sloupcová %

Kraj/kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové st.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer- vatoř	
Hlavní město Praha	5,9%	34,0%	13,5%	11,9%	33,3%	15,5%	21,9%	41,5%	0,0%	60,0%	12,4%
Středočeský kraj	8,3%	3,8%	11,1%	5,3%	6,4%	5,9%	3,1%	1,9%	0,0%	0,0%	9,2%
Jihočeský kraj	3,7%	0,0%	4,3%	5,0%	0,0%	4,0%	9,4%	5,7%	0,0%	0,0%	4,1%
Plzeňský kraj	2,7%	0,0%	1,5%	1,7%	2,6%	4,8%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%
Karlovarský kraj	5,4%	0,0%	2,5%	7,8%	5,1%	5,9%	4,7%	7,5%	0,0%	0,0%	4,0%
Ústecký kraj	10,9%	0,0%	4,5%	14,1%	21,8%	19,2%	9,4%	1,9%	0,0%	40,0%	8,2%
Liberecký kraj	1,9%	17,0%	5,5%	0,0%	1,3%	2,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	3,8%
Královéhradecký kraj	7,0%	18,9%	8,2%	1,9%	2,6%	4,0%	7,8%	17,0%	0,0%	0,0%	7,2%
Pardubický kraj	6,1%	0,0%	4,4%	0,3%	1,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,1%
Kraj Vysočina	7,4%	0,0%	2,7%	5,0%	3,8%	1,7%	0,0%	5,7%	0,0%	0,0%	4,0%
Jihomoravský kraj	11,2%	13,2%	10,0%	19,7%	9,0%	20,6%	31,3%	3,8%	0,0%	0,0%	12,0%
Olomoucký kraj	13,5%	0,0%	11,2%	9,7%	2,6%	0,8%	4,7%	5,7%	0,0%	0,0%	10,6%
Zlínský kraj	2,9%	0,0%	5,4%	9,4%	0,0%	6,8%	1,6%	3,8%	0,0%	0,0%	4,9%
Moravskoslezský kraj	13,3%	13,2%	15,3%	8,3%	10,3%	8,5%	4,7%	5,7%	0,0%	0,0%	13,4%
Celkem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tab. 3.17: Podíly žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání – v rozdělení podle krajů a kategorií vzdělávání – řádková %

Kraj/kategorie	Střední vzdělání bez MZ a VL		Střední vzdělání s VL		Střední vzděl. s MZ			Nástavbové st.	Vyšší odborné vzdělání		Celkem
	C	J	E	H + Hk	K	M	L0	L5	N	Konzer- vatoř	
Hlavní město Praha	12,8%	2,8%	58,5%	6,8%	4,1%	8,7%	2,2%	3,5%	0,0%	0,5%	100,0%
Středočeský kraj	24,3%	0,4%	65,1%	4,0%	1,1%	4,5%	0,4%	0,2%	0,0%	0,0%	100,0%
Jihočeský kraj	24,4%	0,0%	56,0%	8,6%	0,0%	6,7%	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Plzeňský kraj	35,6%	0,0%	39,4%	5,8%	1,9%	16,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Karlovarský kraj	36,3%	0,0%	34,3%	13,7%	2,0%	10,3%	1,5%	2,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ústecký kraj	35,9%	0,0%	29,4%	12,2%	4,1%	16,3%	1,4%	0,2%	0,0%	0,5%	100,0%
Liberecký kraj	13,4%	4,6%	77,3%	0,0%	0,5%	3,6%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	100,0%
Královéhradecký kraj	26,3%	2,7%	61,0%	1,9%	0,5%	3,8%	1,4%	2,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Pardubický kraj	40,2%	0,0%	58,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kraj Vysočina	49,8%	0,0%	35,6%	8,8%	1,5%	2,9%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Jihomoravský kraj	25,3%	1,1%	45,2%	11,7%	1,1%	12,0%	3,3%	0,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Olomoucký kraj	34,5%	0,0%	57,0%	6,5%	0,4%	0,6%	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Zlínský kraj	16,1%	0,0%	59,4%	13,7%	0,0%	9,6%	0,4%	0,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Moravskoslezský kraj	26,7%	1,0%	61,5%	4,4%	1,2%	4,4%	0,4%	0,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Celkem	27,1%	1,0%	53,9%	7,1%	1,5%	6,9%	1,3%	1,0%	0,0%	0,1%	100,0%

Rozdělení podle druhu postižení

Významné rozdíly mezi jednotlivými kraji se ukazují i z pohledu zastoupení žáků se zdravotním postižením podle druhu postižení.

Zaměříme-li se nejdříve na rozdělení žáků s určitým druhem postižení do jednotlivých krajů, pak žáci s **mentálním postižením**, kteří ve šk. roce 2016/17 vstupovali do 1. ročníků, se nejčastěji začali vzdělávat v Moravskoslezském kraji (480 žáků, 18,1 %). Dále více než 10 % těchto žáků vstoupilo do středních škol ve Středočeském kraji (280 žáků) a Olomouckém kraji (320 žáků).

Žáci se **sluchovým postižením** se z hlediska 1. ročníků středních škol nejvíce koncentrovali v Hl. m. Praze (27) a v Královéhradeckém kraji (19).

Žáci se **zrakovým postižením** se 1. ročníků vzdělávali nejčastěji v Hl. m. Praze (21 žáků 36,2 %) a v Jihomoravském kraji (20 žáků, 34,5 %).

Tab. 3.18: Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících středního odborného vzdělávání – v rozdělení podle krajů a druhu postižení (zvýrazněny nadprůměrné hodnoty ve sloupcích)

	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
Hlavní město Praha	247	27	21	1	30	185	69	49	629
Středočeský kraj	280	4		4	3	85	76	18	470
Jihočeský kraj	142	4	1		3	35	16	8	209
Plzeňský kraj	46				2	31	12	13	104
Karlovarský kraj	74	2			2	56	63	7	204
Ústecký kraj	156	8	3	3	6	118	96	26	416
Liberecký kraj	116	3	1	1	16	33	10	13	193
Královéhradecký kraj	198	19	1	1	13	64	44	29	369
Pardubický kraj	117	1	1	1		17	48	24	209
Kraj Vysočina	90	3	3	2	3	33	45	26	205
Jihomoravský kraj	236	15	20	3	34	133	104	64	609
Olomoucký kraj	320	4	1		2	20	157	35	539
Zlínský kraj	155	14	1	3	9	9	44	14	249
Moravskoslezský kraj	480	5	5	11	20	44	51	69	685
Celkový součet	2657	109	58	30	143	863	835	395	5090

Tabulka 3.19: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního odborného vzdělávání (sloupcová %) – v rozdělení podle krajů a druhu postižení

	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkem - bez rozlišení druhu postižení
Hlavní město Praha	9,3%	24,8%	36,2%	3,3%	21,0%	21,4%	8,3%	12,4%	12,4%
Středočeský kraj	10,5%	3,7%	0,0%	13,3%	2,1%	9,8%	9,1%	4,6%	9,2%
Jihočeský kraj	5,3%	3,7%	1,7%	0,0%	2,1%	4,1%	1,9%	2,0%	4,1%
Plzeňský kraj	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	3,6%	1,4%	3,3%	2,0%
Karlovarský kraj	2,8%	1,8%	0,0%	0,0%	1,4%	6,5%	7,5%	1,8%	4,0%
Ústecký kraj	5,9%	7,3%	5,2%	10,0%	4,2%	13,7%	11,5%	6,6%	8,2%
Liberecký kraj	4,4%	2,8%	1,7%	3,3%	11,2%	3,8%	1,2%	3,3%	3,8%
Královéhradecký kraj	7,5%	17,4%	1,7%	3,3%	9,1%	7,4%	5,3%	7,3%	7,2%
Pardubický kraj	4,4%	0,9%	1,7%	3,3%	0,0%	2,0%	5,7%	6,1%	4,1%
Kraj Vysočina	3,4%	2,8%	5,2%	6,7%	2,1%	3,8%	5,4%	6,6%	4,0%
Jihomoravský kraj	8,9%	13,8%	34,5%	10,0%	23,8%	15,4%	12,5%	16,2%	12,0%
Olomoucký kraj	12,0%	3,7%	1,7%	0,0%	1,4%	2,3%	18,8%	8,9%	10,6%
Zlínský kraj	5,8%	12,8%	1,7%	10,0%	6,3%	1,0%	5,3%	3,5%	4,9%
Moravskoslezský kraj	18,1%	4,6%	8,6%	36,7%	14,0%	5,1%	6,1%	17,5%	13,5%
Celkový součet	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Žáci **s vadami řeči** byli v 1. ročnících středních škol v roce 2016/17 výrazně nejčastěji zastoupeni v Moravskoslezském kraji (11 žáků, 36,7 %).

Ze **žáků s tělesným postižením** se jich ve šk. roce 2016/17 vzdělávalo v 1. ročnících středních škol nejvíce v Jihomoravském kraji (34 žáků, 23,8 %) a Hl. m. Praze (30 žáků, 21,0 %).

Žáci **s vývojovými poruchami** tvoří nejpočetnější skupinu. Nejvíce z nich se začalo vzdělávat v Hl. m. Praze (185 žáků, 21,4 %), v Jihomoravském kraji (133 žáků, 15,4 %) a Ústeckém kraji (118 žáků, 13,7 %).

Žáci se **souběžným postižením více vadami** se začali vzdělávat v 1. ročnících středních škol nejčastěji v krajích Olomouckém (157 žáků, 18,8 %) a Jihomoravském (104 žáků, 12,5 %).

Žáci s **autismem** byly nejvíce zastoupeni v 1. ročnících středních škol v Moravskoslezském (69 žáků, 17,5 %) a Jihomoravském kraji (64 žáků, 12,5 %).

Tab. 3.20: Žáci se zdravotním postižením v 1. ročnících středního odborného vzdělávání – v rozdělení podle krajů a druhu postižení (řádková %)

	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
Hlavní město Praha	39,3%	4,3%	3,3%	0,2%	4,8%	29,4%	11,0%	7,8%	100,0%
Středočeský kraj	59,6%	0,9%	0,0%	0,9%	0,6%	18,1%	16,2%	3,8%	100,0%
Jihočeský kraj	67,9%	1,9%	0,5%	0,0%	1,4%	16,7%	7,7%	3,8%	100,0%
Plzeňský kraj	44,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	29,8%	11,5%	12,5%	100,0%
Karlovarský kraj	36,3%	1,0%	0,0%	0,0%	1,0%	27,5%	30,9%	3,4%	100,0%
Ústecký kraj	37,5%	1,9%	0,7%	0,7%	1,4%	28,4%	23,1%	6,3%	100,0%
Liberecký kraj	60,1%	1,6%	0,5%	0,5%	8,3%	17,1%	5,2%	6,7%	100,0%
Královéhradecký kraj	53,7%	5,1%	0,3%	0,3%	3,5%	17,3%	11,9%	7,9%	100,0%
Pardubický kraj	56,0%	0,5%	0,5%	0,5%	0,0%	8,1%	23,0%	11,5%	100,0%
Kraj Vysočina	43,9%	1,5%	1,5%	1,0%	1,5%	16,1%	22,0%	12,7%	100,0%
Jihomoravský kraj	38,8%	2,5%	3,3%	0,5%	5,6%	21,8%	17,1%	10,5%	100,0%
Olomoucký kraj	59,4%	0,7%	0,2%	0,0%	0,4%	3,7%	29,1%	6,5%	100,0%
Zlínský kraj	62,2%	5,6%	0,4%	1,2%	3,6%	3,6%	17,7%	5,6%	100,0%
Moravskoslezský kraj	70,1%	0,7%	0,7%	1,6%	2,9%	6,4%	7,4%	10,1%	100,0%
Celkem ČR	52,2%	2,1%	1,1%	0,6%	2,8%	17,0%	16,4%	7,8%	100,0%

Z tabulek (řádková a sloupcová %) jsou opět vidět rozdíly v poměrech žáků s jednotlivými druhy zdravotního postižení v krajích. V **Hl. m. Praze** tvoří z hlediska žáků se ZP, kteří vstoupili do 1. tříd středních odborných škol v roce 2016, největší skupinu žáci s mentálním postižením (39,3 %), jejichž zastoupení je pod průměrem za ČR a vývojovými poruchami (29,4 %, což je naopak nadprůměrem ve srovnání s celou ČR).

Ve **Středočeském kraji** jsou dvěma nejvýrazněji zastoupenými skupinami žáci s mentálním postižením (59,6 % oproti 52,2 % za ČR) a vývojovými poruchami (18,1 % oproti 17,0 %).

V **Jihočeském kraji** jsou nejvíce zastoupeni žáci s mentálním postižením (67,9 % oproti 52,2 % za ČR) a vývojovými poruchami (16,7 %). Zde se ovšem procento příliš neliší od průměru. Nižší je podíl žáků s autismem (3,8 % oproti 7,8 % za ČR) a rovněž se souběžným postižením více vadami (7,7 % oproti 16,4 %).

V **Plzeňském kraji** je významně nadprůměrné procento žáků s vývojovými poruchami (29,8 % oproti 17,0 %), a s autismem (12,5 % oproti 7,8 %). Naopak nižší je procento žáků v 1. ročnících s mentálním postižením.

V **Karlovarském kraji** se vzdělává v 1. ročnících výrazně vysoké procento žáků s vývojovými poruchami (27,5 % oproti 17,0 %) a souběžným postižením více vadami (30,9 % oproti 16,4 %), naopak nižší je procento žáků s mentálním postižením (36,6 % oproti 52,2 %) a autismem (3,4 % oproti 7,8 %).

V **Ústeckém kraji** do 1. ročníků nastoupilo nadprůměrné procento žáků se ZP s vývojovými poruchami (28,4 % oproti 17,0 %) a souběžným postižením více vadami (23,1 % oproti 16,4 %), naopak nižší je procentuální zastoupení žáků s mentálním postižením (37,5 % oproti 52,2 %).

V **Libereckém kraji** tvoří největší skupinu ze žáků se ZP vstupujících do 1. ročníků žáci s mentálním postižením (60,1 %) a dále vývojovými poruchami (17,1 %). Ze žáků se ZP pak tvoří výraznější procento žáci s tělesným postižením (8,3 %), jejichž zastoupení je oproti průměru za ČR vysoké.

V **Královéhradeckém kraji** tvoří nejvýraznější skupinu ze žáků se ZP žáci s mentálním postižením (53,7 %) a žáci s vývojovými poruchami (17,3 %), zastoupení přitom odpovídá

zhruba průměru za ČR, vyšší je zastoupení žáků se sluchovým postižením (5,1 % oproti 2,1 % za ČR).

V **Pardubickém kraji** jsou v rámci sledované skupiny žáků se ZP, kteří vstoupili v roce 2016/17 do 1. ročníků středních škol, nadprůměrně zastoupeni žáci s mentálním postižením (56,0 % oproti 52,2 %) a žáci souběžně postižení více vadami (23,0 % oproti 13,6 % za ČR), naopak relativně nižší je podíl žáků s vývojovými poruchami (8,1 % oproti 17,1 %).

V kraji **Vysočina** tvořili ze žáků se ZP, kteří vstupovali do 1. ročníků, největší skupinu žáci s mentálním postižením (43,9 %), jejich podíl je ovšem ve srovnání se strukturou za ČR nízký. Naopak vyšší je zastoupení žáků souběžně postižených více vadami (22,0 % oproti 16,4 %) a dále i žáků s autismem.

V **Jihomoravském kraji** tvořili ze žáků se ZP, kteří vstupovali do 1. ročníků, výraznou skupinu žáci s vývojovými poruchami (21,8 % oproti 17,0 % za ČR), dále žáci s mentálním postižením (38,8 %), kde je jejich podíl oproti ČR naopak nižší.

V **Olomouckém kraji** tvořili ze žáků se ZP, kteří vstupovali do 1. ročníků, největší skupinu žáci s mentálním postižením (59,4 %), jejichž zastoupení je lehce nadprůměrné, vyšší je i zastoupení žáků se souběžným postižením více vadami (29,1 %), naopak významně nižší je podíl žáků s vývojovými poruchami (3,7 % oproti 17,0 % v průměru za ČR).

Ve **Zlínském kraji** z hlediska žáků se ZP, kteří vstoupili do 1. ročníků středních škol, dominují žáci s mentálním postižením (62,2 %) a relativně početnější skupinu tvoří žáci se sluchovým postižením (5,6 %).

V **Moravskoslezském kraji** z hlediska žáků se ZP, kteří vstoupili do 1. ročníků středních škol tvoří největší skupinu žáci s mentálním postižením (70,1 %, což je výrazně nad průměrem), nadprůměrně je zastoupení žáků s autismem (10,1 % oproti 7,8 %), naopak nižší je procento žáků s vývojovými poruchami (6,4 % oproti 17,0 %).

Na závěr tedy můžeme konstatovat, že jak počty, tak i struktura žáků se ZP v krajích podle kategorií vzdělání i postižení se poměrně významně liší.

4. Srovnání struktury žáků se zdravotním postižením a běžné populace

4.1 Celkové srovnání podle kategorií vzdělávání

V této kapitole se zaměříme na porovnání vzdělanostní struktury žáků se zdravotním postižením v prvních ročnících středního vzdělání a celkové populace žáků v prvních ročnících středního a vyššího odborného vzdělávání (šk. rok 2016/17).

Zatímco podíl žáků vzdělávajících se v kategoriích středního vzdělání bez výučního listu a maturity (C+J) dosahuje ve skupině žáků 1. ročníků se zdravotním postižením kolem 28,4 %, z hlediska celkové struktury je téměř zanedbatelný – tvoří kolem 1,1 %.

Střední vzdělávání s výučním listem (E+H) představuje u žáků 1. ročníků se zdravotním postižením převažující kategorii vzdělávání – kolem 61,7 %, naopak v celkové struktuře žáků 1. ročníků jsou žáci učebních oborů zastoupeni přibližně ve 29,4 %. Navíc u žáků se zdravotním postižením se většina žáků vzdělává v učebních oborech kategorie E.

Podíl ostatních kategorií vzdělávání ve skupině žáků se zdravotním postižením je v porovnání s celkovou strukturou naopak nižší. Podíl žáků 1. ročníků gymnázií dosahuje v celkové struktuře kolem 22,5 %, oproti 1,5 % ve struktuře žáků se zdravotním postižením. Žáci oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou tvoří v celkové struktuře nejpočetnější kategorii (kolem 41 %), zatímco v kategorii žáků 1. ročníků se zdravotním postižením zahrnují jen 7,0 %.

Tab. 4.1: Porovnání vzdělanostní struktury žáků 1. ročníků celkem a žáků se zdravotním postižením – denní studium v % z dané kategorie vzdělávání (bez zahrnutí nástavbového studia a VOŠ)⁸

	Počty žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících SŠ	% z počtu žáků se zdravotním postižením v 1. ročnících	Počet žáků v této kategorii v 1. roč. celkem (vč. ZP)	% z počtu žáků celkem (vč. ZP)
Střední vzdělání bez MZ a výučního listu (C+J)	1432	28,4%	1078	1,1%
Střední vzdělávání s výučním listem (E+H)	3109	61,7%	29286	29,4%
Gymnázium (K)	78	1,5%	22410	22,5%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	354	7,0%	40831	41,0%
Střední odborné vzdělání s MZ a OV (LO)	64	1,3%	6005	6,0%
Celkem - součet kategorií	5037	100,0%	99610	100,0%

4.2 Srovnání podle kategorií vzdělávání a zastoupení ve skupinách oborů⁹

Porovnání struktury žáků 1. ročníků učebních oborů E+H

Podívejme se nyní podrobněji na porovnání struktury žáků 1. ročníků celkem a žáků se zdravotním postižením v učebních oborech E+H. Z obrázku 4.2. jsou patrné určité rozdíly v oborové struktuře. Nejvýraznější rozdíl je ve skupině učebních oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba, kde se ve skupině žáků se ZP vzdělává v 1. ročnících 9,4 % těchto žáků, zatímco v případě všech žáků 1. ročníků se jedná o 22,2 %. Rovněž ve skupině 26 Elektrotechnika, telekomunikační a VT je rozdíl patrný. Naopak relativně vyšší procento žáků se zdravotním postižením v porovnání s celkovou strukturou najdeme ve skupinách oborů 36 Stavebnictví, 41 Zemědělství a lesnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 29 Potravinářství a potravinářská chemie.

⁸ Údaje za žáky celkem převzaty z publikace Vojtěch, J., Chamoutová, D.: Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2016/17, Praha 2017: NÚV.

⁹ V porovnání v členění podle skupin oborů bylo provedeno pouze za početně více obsazené kategorie vzdělávání, nezahrnuje tedy ani srovnání nástavbového studia a vyššího odborného studia.

Tab. 4.2: Porovnání struktury žáků 1. ročníků celkem a žáků se zdravotním postižením (denní studium) podle skupin oborů – kategorie E+H

	Žáci se ZP v 1. roč. (počet)	Žáci se ZP v 1. roč. (%)	Žáci v 1. roč. - celkem (počet)	Žáci v 1. roč. - celkem (%)	Rozdíl (p.b.)
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0,0
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0,0
21 Hornictví, hut. a slév.	0	0,0%	27	0,1%	-0,1
23 Strojírenství a stroj.výr.	292	9,4%	6516	22,2%	-12,9
26 Elektr., telekom. a VT	50	1,6%	2171	7,4%	-5,8
28 Tech. chemie a ch. sil	35	1,1%	140	0,5%	0,6
29 Potravinářství a potr.ch.	412	13,3%	2379	8,1%	5,1
31 Text. výr. a oděvnictví	58	1,9%	103	0,4%	1,5
32 Kožed. a obuv.-plast	9	0,3%	31	0,1%	0,2
33 Zprac.dřeva a hud.n.	131	4,2%	1351	4,6%	-0,4
34 Polygrafie a další	23	0,7%	170	0,6%	0,2
36 Stavebnictví, g. a k.	354	11,4%	2371	8,1%	3,3
37 Doprava a spoje	3	0,1%	85	0,3%	-0,2
39 Spec.a interd.ob.	2	0,1%	115	0,4%	-0,3
41 Zemědělství a lesn.	445	14,3%	3111	10,6%	3,7
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
53 Zdravotnictví	2	0,1%	394	1,3%	-1,3
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
65 Gastron., hotel a tur.	607	19,5%	5509	18,8%	0,7
66 Obchod	212	6,8%	1693	5,8%	1,0
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
69 Osobní a prov.sl.	296	9,5%	2559	8,7%	0,8
72 Public., knihov. a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
75 Pedag., učitel. a soc.p.	173	5,6%	299	1,0%	4,5
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0,0
82 Umění a užitě umění	5	0,2%	262	0,9%	-0,7
Celkový součet	3109	100,0%	29286	100,0%	

Porovnání struktury žáků 1. ročníků – střední vzdělávání s maturitní zkouškou - kategorie M

Porovnání struktury žáků 1. ročníků celkem a žáků se zdravotním postižením v kategorii maturitních oborů M ukazuje rovněž určité rozdíly ve struktuře skupin oborů.

Vyšší je zastoupení žáků se zdravotním postižením ve skupině 18 Informatické obory a v menší míře i ve skupině oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a Publicistika, knihovnictví a informatika. Naopak nižší je ve skupinách strojírenských, zdravotnických a gastronomických oborů a v Obecně odborné přípravě. Rozdíly jsou ovšem pouze v řádu několika procent.

Tab. 4.3.: Porovnání vzdělanostní struktury žáků 1. ročníků celkem a žáků se zdravotním postižením - střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou – M (denní studium)

	Žáci se ZP v 1. roč. (počet)	Žáci se ZP v 1. roč. (%)	Žáci v 1. roč. - celkem (počet)	Žáci v 1. roč. - celkem (%)	Rozdíl (p.b.)
16 Ekologie a ochr. ŽP	6	1,7%	325	0,8%	0,9
18 Informatické obory	78	22,0%	3688	9,0%	13,0
23 Strojírenství a stroj.výr.	14	4,0%	2900	7,1%	-3,1
26 Elektr., telekom. a VT	15	4,2%	2328	5,7%	-1,5
28 Tech. chemie a ch. sil	2	0,6%	601	1,5%	-0,9
29 Potravinářství a potr.ch.			225	0,6%	-0,6
31 Text. výr. a oděvnictví			101	0,2%	-0,2
32 Kožed. a obuv.-plast			27	0,1%	-0,1
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2	0,6%	89	0,2%	0,3
34 Polygrafie a další	2	0,6%	231	0,6%	0,0
36 Stavebnictví, g. a k.	11	3,1%	1912	4,7%	-1,6
37 Doprava a spoje	8	2,3%	881	2,2%	0,1
39 Spec.a interd.ob.	4	1,1%	278	0,7%	0,4
41 Zemědělství a lesn.	16	4,5%	1504	3,7%	0,8
43 Veterinářství a v.p.			632	1,5%	-1,5
53 Zdravotnictví	12	3,4%	3015	7,4%	-4,0
63 Ekonomika a adm.	55	15,5%	6565	16,1%	-0,5
64 Podnikání v ob.				0,0%	0,0
65 Gastron., hotel a tur.	13	3,7%	3108	7,6%	-3,9
66 Obchod	2	0,6%	71	0,2%	0,4
68 Právní a veřejn.činn.	24	6,8%	3171	7,8%	-1,0
69 Osobní a prov.sl.			52	0,1%	-0,1
72 Public., knihov. a inf.	13	3,7%	166	0,4%	3,3
75 Pedag., učitel. a soc.p.	40	11,3%	2565	6,3%	5,0
78 Obecně odborná př.	16	4,5%	3908	9,6%	-5,1
82 Umění a užité umění	21	5,9%	2488	6,1%	-0,2
Celkový součet	354	100,0%	40831	100,0%	

5. Závěrem

Závěrem můžeme konstatovat, že struktura žáků se zdravotním postižením se v prvních ročnících středního, případně i vyššího odborného vzdělávání výrazně liší od struktury žáků běžné populace. Významné rozdíly jsou patrné především z hlediska vzdělanostní struktury, kdy se žáci se ZP, s ohledem na vyšší zastoupení žáků s mentálním postižením, častěji vzdělávají v nižších kategoriích vzdělání. Rozdíly najdeme i ve struktuře z hlediska zastoupení žáků se zdravotním postižením v jednotlivých krajích ČR, a to jak z hlediska počtů, tak i druhů postižení, což ukazuje na rozdílnou potřebu finanční i jiné podpory pro tyto žáky z hlediska jednotlivých krajů.

Na druhou stranu rozdíly v oborové struktuře žáků se ZP a celkovou populací žáků v 1. ročnících ve sledovaném roce 2016/17 nejsou příliš výrazné, což ukazuje poměrně dobrou dostupnost a širokou vzdělávací nabídku oborů pro žáky se ZP.

Vzhledem k významným změnám v definici i přístupech k žákům se ZP, ke kterým došlo v souvislosti s novou právní úpravou a větším důrazem na inkluzi, je třeba věnovat analýzám v této oblasti i nadále vyšší pozornost, zejména s ohledem na předpokládané přesuny žáků z hlediska formy integrace a rozsahu poskytovaných podpůrných opatření.

V příloze jsou uvedeny podrobné tabulky s údaji o počtech žáků se zdravotním postižením v rozdělení podle kategorií vzdělání, skupin oborů, oborů i druhu postižení, které ukazují, v jakých konkrétních oborech se žáci s jednotlivými druhy postižení v tomto školním roce

v 1. ročnících vzdělávají. Kromě statistického využití poskytují uvedené tabulky informací o vzdělávací nabídce i pro oblast kariérového poradenství pro žáky se zdravotním postižením. Možnost vyhledat konkrétní školy, které uvedené obory vyučují, umožňuje informační systém budovaný Národním ústavem pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra www.infoabsolvent.cz. Systém dále poskytuje možnost získat komplexní vzdělávací nabídku škol a oborů vzdělání v ČR pro jednotlivé druhy zdravotního postižení.

PŘÍLOHY

Tabulka 1.: Seznam používaných zkratk skupin oborů

Zkrácený název	Nezkrácený název
16 Ekologie a ochr. ŽP	16 Ekologie a ochrana životního prostředí
21 Hornictví, hutn. a slév.	21 Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárnictví
23 Strojírenství a str. výr.	23 Strojírenství a strojírenská výroba
26 Elektr., telekom. a VT	26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika
28 Tech. chemie a ch. sil.	28 Technická chemie a chemie silikátů
29 Potravinářství a p. ch.	29 Potravinářství a potravinářská chemie
31 Text. výr. a oděvnictví	31 Textilní výroba a oděvnictví
32 Kožed. a obuv. výr. - plast.	32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů
33 Zprac. dřeva a hud. nást.	33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů
34 Polygrafie a další	34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie
36 Stavebnictví, g. a k.	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie
37 Doprava a spoje	37 Doprava a spoje
39 Spec. a interd. obory	39 Speciální a interdisciplinární obory
41 Zemědělství a lesn.	41 Zemědělství a lesnictví
43 Veterinářství a v. p.	43 Veterinářství a veterinární prevence
53 Zdravotnictví	53 Zdravotnictví
61 Filozofie, teologie	61 Filozofie, teologie
63 Ekonomika a adm.	63 Ekonomika a administrativa
64 Podnikání v ob.	64 Podnikání v oborech, odvětví
65 Gastron., hotel. a tur.	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus
66 Obchod	66 Obchod
68 Právní a veřejn. činn.	68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost
69 Osobní a prov. sl.	69 Osobní a provozní služby
72 Public., knihov. a inf.	72 Publicistika, knihovnictví a informatika
75 Pedag., učitel. a soc. p.	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče
78 Obecně odborná př.	78 Obecně odborná příprava
79 Obecná příprava	79 Obecná příprava
82 Umění a užité umění	82 Umění a užité umění

Tabulka 2.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - Praktická škola - kategorie C (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení		Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
78 Obecně odborná př.			683	1	2		14	7	485	187	1379
	7862C01	Praktická škola jednoletá	255	1			2	1	227	94	580
	7862C02	Praktická škola dvouletá	428		2		12	6	258	93	799
Celkový součet			683	1	2		14	7	485	187	1379

Tabulka 3.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - střední vzdělávání bez maturity i výučního listu - kategorie J (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
63 Ekonomika a adm.			1				19	1	12	4	37
	6351J01	Obchodní škola	1				19	1	12	4	37
75 Pedag., učitel. a soc. p.			7				1	2	3		13
	7541J01	Pečovatelské služby	7				1	2	3		13
82 Umění a užité umění					1				1		2
	8244J01	Ladění klavírů,kult.čin.			3				0		3
Celkový součet			8		3		20	3	15	4	53

Tabulka 4.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - střední vzdělávání s výučním listem - kategorie E (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
23 Strojírenství a str. vyr.			162					60	2	3	227
	2351E01	Strojírenské práce	162					60	2	3	227
26 Elektr., telekom. a VT			6					6	1	1	14
	2651E01	Elektrot.stroj.mont.práce	6					6	1	1	14
28 Tech. chemie a ch. sil.			2		1		6	2	13	3	27
	2857E01	Keramická výroba	1		1		5		10	3	20
	2863E01	Bižuterní výroba	1				1	2	3		7
29 Potravinářství a p. ch.			297	1	1	4	1	51	17	8	380
	2951E01	Potravinářská výroba	202	1	1	4	1	38	12	3	262
	2951E02	Potravinářské práce	95					13	5	5	118
31 Text. vyr. a oděvnictví			23		1		2	2	23	7	58
	3157E01	Textilní a oděvní výroba	6		1		2		19	5	33
	3159E01	Šití oděvů	14					2	0	2	18
	3159E02	Šití prádla	3						4		7
32 Kožed. a obuv. vyr. - plast.			2		1			1	4		8
	3241E01	Kožedělná výroba	2		1			1	4		8
33 Zprac. dřeva a hud. nást.			63				5	26	10	6	110
	3356E01	Truh.,čalounická výroba	56					25	2	2	85
	3358E01	Zprac.přírodních pletiv	7				5	1	8	4	25
34 Polygrafie a další			8				5		2	2	17
	3457E01	Knihářské práce	8				5		2	2	17
36 Stavebnictví, g. a k.			246	5		1		75	6	3	336
	3651E01	Dlaždičské práce	2								2
	3657E01	Malířské a natěr.práce	64	2		1		30	1	1	99
	3659E01	Podlahářské práce	7	1				10			18
	3662E01	Sklenářské práce	1	1				1	1		4
	3664E01	Tesařské práce	11					5			16
	3667E01	Zednické práce	161	1				29	4	2	197
41 Zemědělství a lesn.			293	4		3	7	45	35	20	407
	4151E01	Zemědělské práce	10					10			20
	4152E01	Zahradnické práce	159	3		1	7	25	31	15	241
	4152E02	Zahradnická výroba	19	1					3	4	27
	4155E01	Opravářské práce	105			2		10	1	1	119
65 Gastron., hotel. a tur.			426	3	2	1	3	99	19	13	566
	6551E01	Strav.a ubyt.sloužby	412	3	2	1	3	95	19	11	546
	6551E02	Práce ve stravování	14					4		2	20
66 Obchod			154	1				18	5	5	183
	6651E01	Prodavačské práce	154	1				18	5	5	183
69 Osobní a prov. sl.			76			2	2	14	140	8	242
	6954E01	Provozní služby	76			2	2	14	140	8	242
75 Pedag., učitel. a soc. p.			117	1	2	2	1	35	10	5	173
	7541E01	Pečovatelské služby	117	1	2	2	1	35	10	5	173
Celkový součet			1875	15	8	13	32	434	287	84	2748

Tabulka 5.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - střední vzdělávání s výučním listem - kategorie H (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
23 Strojírenství a str. vyr.			10	3			1	47	1	3	65
	2351H01	Strojní mechanik	5					16	1		22
	2355H02	Karosář	1	1				1		1	4
	2356H01	Obráběč kovů	1					16		1	18
	2361H01	Autolakýrník		1				1			2
	2362H01	Jemný mechanik					1				1
	2365H02	Lodník						3			3
	2368H01	Mechanik opravář.mot.voz.	3	1				9			13
	2369H01	Puškař						1		1	2
26 Elektr., telekom. a VT			1	5	1	1	4	19		5	36
	2651H01	Elektrikář		3	1	1		7			12
	2651H02	Elektrikář-silnoproud		2				4			6
	2652H01	Elektromechanik	1				4	4		5	14
	2657H01	Autoelektrikář						4			4
28 Tech. chemie a ch. sil.			2					4	2		8
	2852H01	Chemik	1								1
	2857H01	Výrobce a dekor.keramiky						4	1		5
	2858H01	Sklář-výrobce a zušlechť.	1						1		2
29 Potravinářství a p. ch.			9	8		3		8	2	2	32
	2953H01	Pekař				3		1	1	2	7
	2954H01	Cukrář	9	8				7	1		25
32 Kožed. a obuv. vyr. - plast.									1		1
	3254H01	Výrobce obuvi							1		1
33 Zprac. dřeva a hud. nást.			1	1		1	1	14	1	2	21
	3356H01	Truhlář	1	1		1		11	1	2	17
	3359H01	Čalouník					1	3			4
34 Polygrafie a další			1					1	1	1	4
	3453H01	Reprodukční grafik							1		1
	3457H01	Knihář	1					1		1	3
36 Stavebnictví, g. a k.			8		1			9			18
	3652H01	Instalatér	2		1			5			8
	3654H01	Kameník	1								1
	3667H01	Zedník	5					4			9
37 Doprava a spoje								3			3
	3751H01	Manipulant pošt.provozu						3			3
39 Spec. a interd. obory			1					1			2
	3941H01	Malíř a lakýrník	1					1			2
41 Zemědělství a lesn.			7	5		2		15	2	7	38
	4151H01	Zemědělec-farmář	2						1		3
	4152H01	Zahradník	4	4		2		4	1	4	19
	4153H02	Jezdec a chovatel koní						3			3
	4155H01	Opravář zeměděl.strojů	1	1				8		2	12
	4156H01	Lesní mechanizátor								1	1
53 Zdravotnictví							2				2
	5341H01	Ošetřovatel					2				2
65 Gastron., hotel. a tur.			17	6	1	1	1	13		2	41
	6551H01	Kuchař-číšník	17	6	1	1	1	13		2	41
66 Obchod			7	3	1	1	3	5	2	7	29
	6651H01	Prodavač	3		1	1	2	3	1	5	16
	6652H01	Aranžér	2	1				1		2	6
	6653H01	Operátor skladování	2	2			1	1	1		7
69 Osobní a prov. sl.			15	1	7	1		20	4	6	54
	6951H01	Kadeřník		1				6			7
	6953H01	Rekondiční a sport.masér	15		7	1		14	4	6	47
82 Umění a užité umění			2					3			5
	8251H01	Umělecký kovář a zámečník	2					1			3
	8251H04	Umělecký keramik						1			1
	8251H05	Vlášenkář a maskér						1			1
Celkový součet			81	32	11	10	12	162	16	35	359

Tabulka 6.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem – kategorie L0 (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
23 Strojírenství a str. výr.								5			5
	2345L01	Mechanik seřizovač						4			4
	2362L01	Optik						1			1
26 Elektr., telekom. a VT				1				15		2	18
	2641L01	Mechanik elektrotechnik		1				15		2	18
34 Polygrafie a další				4				1		4	9
	3452L01	Tiskař na polygr.strojích									
	3453L01	Reprod.grafik pro média		4				1		4	9
39 Spec. a interd. obory								1		1	2
	3941L01	Autotronik						1		1	2
41 Zemědělství a lesn.								1			1
	4143L01	Chovatel cizokraj.zvířat						1			1
65 Gastron., hotel. a tur.			3		1		2	10		1	17
	6541L01	Gastronomie	3		1		2	10		1	17
69 Osobní a prov. sl.				1				8	1		10
	6941L01	Kosmetické služby						2			2
	6941L02	Masér sport.a rekondiční		1				6	1		8
82 Umění a užité umění				1				1			2
	8251L02	Uměleckořeme.zp.dřeva		1							1
	8251L03	Uměleckoř.zpracov.textilu						1			1
Celkový součet			3	7	1	0	2	42	1	8	64

Tabulka 7.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - střední vzdělávání s MZ – nástavbové studium - kategorie L5 (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
23 Strojírenství a str. výr.								2			2
	2343L51	Provozní technika						2			2
26 Elektr., telekom. a VT				1			1	2		1	5
	2641L51	Mechanik elektrotechnik		1			1	2		1	5
	2641L52	Provozní elektrotechnika						0			
29 Potravinářství a p. ch.								1			1
	2941L51	Technologie potravin						1			1
33 Zprac. dřeva a hud. nást.				6				0			6
	3342L51	Nábytkář.,dřev.výroba		6				0			6
64 Podnikání v ob.			1	8	1		3	19		1	33
	6441L51	Podnikání	1	8	1		3	19		1	33
65 Gastron., hotel. a tur.								1			1
	6541L51	Gastronomie						1			1
69 Osobní a prov. sl.					1			2	1		4
	6941L51	Masér sport.,rekondiční			1			2	1		4
82 Umění a užité umění										1	1
	8251L51	Umělecké řemeslné práce								1	1
Celkový součet			1	15	2	0	4	27	1	3	53

Tabulka 8.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků – střední vzdělávání s MZ (odborné) - kategorie M (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
16 Ekologie a ochr. ŽP					1			4		1	6
	1601M01	Ekologie a životní prost.			1			4		1	6
18 Informatické obory				9	2		10	36	2	19	78
	1820M01	Informační technologie		9	2		10	36	2	19	78
23 Strojírenství a str. výr.				2			1	9		2	14
	2341M01	Strojírenství		2				7			9
	2345M01	Dopravní prostředky					1	2		2	5
26 Elektr., telekom. a VT			1					13		1	15
	2641M01	Elektrotechnika	1					12		1	14
	2645M01	Telekomunikace						1			1
28 Tech. chemie a ch. sil.								2			2
	2844M01	Aplikovaná chemie						2			2
33 Zprac. dřeva a hud. nást.								2			2
	3342M01	Nábyt.a dřev.výroba						2			2
34 Polygrafie a další			1					1			2
	3441M01	Polygrafie	1								1
	3442M01	Obalová technika						1			1
36 Stavebnictví, g. a k.				1			1	6	1	2	11
	3645M01	Technická zařízení budov					1	1			2
	3646M01	Geodézie a katastr nem.						2			2
	3647M01	Stavebnictví		1				3	1	2	7
37 Doprava a spoje					1			5		2	8
	3742M01	Logistické a fin.služby			1			5		2	8
39 Spec. a interd. obory								4			4
	3908M01	Požární ochrana						4			4
41 Zemědělství a lesn.				5	1		2	4	4		16
	4141M01	Agropodnikání		1	1			3			5
	4143M02	Chovatelství						1			1
	4144M01	Zahradnictví		3			2		4		9
	4145M01	Mechanizace a služby		1							1
53 Zdravotnictví				5			1	5		1	12
	5341M01	Zdravotnický asistent		0				4			4
	5341M02	Nutriční asistent					1				1
	5343M01	Laboratorní asistent								1	1
	5344M03	Asistent zubního technika		5				1			6
63 Ekonomika a adm.			2		5	2	13	15	7	11	55
	6341M01	Ekonomika a podnikání	1			1	2	2		2	8
	6341M02	Obchodní akademie	1		5	1	11	13	7	9	47
65 Gastron., hotel. a tur.				6				6		1	13
	6542M01	Hotelnictví		6				4			10
	6542M02	Cestovní ruch						2		1	3
66 Obchod								2			2
	6643M01	Knihkupecké a nakl.čin.						2			2
68 Právní a veřejn. činn.						2	9	9	2	2	24
	6842M01	Bezpečn.právní činnost						3			3
	6843M01	Veřejnosprávní činnost				2	9	6	2	2	21
72 Public., knihov. a inf.				3		1	1	3	3	2	13
	7241M01	Informační služby		3		1	1	3	3	2	13
75 Pedag., učitel. a soc. p.			2	1	8	1	9	10	4	5	40
	7541M01	Sociální činnost	2	1	8	1	9	10	4	5	40

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
78 Obecně odborná př.						1	1	13		1	16
	7842M01	Technické lyceum				1		4		1	6
	7842M02	Ekonomické lyceum						4			4
	7842M03	Pedagogické lyceum						4			4
	7842M04	Zdravotnické lyceum					1	1			2
82 Umění a užité umění				2	2			7	3	7	21
	8241M01	Užitá malba						1		1	2
	8241M02	Užitá fotografie a média						1		1	2
	8241M05	Grafický design		2					1		3
	8241M06	Výt.v.zpr.kovů a dr.kamenů								1	1
	8241M07	Modelářství a návrh.oděvů						1			1
	8241M11	Design interiéru						1			1
	8241M14	Textilní výtvarnictví			1			1	1	2	5
	8241M16	Kamenosochařství						2		1	3
	8244M02	Ladění klavírů,příb.nást.			1				1	1	3
Celkový součet			6	34	20	7	48	156	26	57	354

Tabulka 9.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - Vyšší odborné vzdělávání - kategorie N0 (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
63 Ekonomika a adm.									1		1
	6341N01	Mezinárodní obchodní styk									
	6343N01	Pojišťovnictví							1		1
Celkový součet									1		1

Tabulka 10.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - Vyšší odborné vzdělávání v konzervatoři – kategorie Nk (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
82 Umění a užité umění					3			2			5
	8244P01	Hudba			3			1			4
	8245P01	Zpěv						1			1
Celkový součet					3			2			5

Tabulka 11.: Počty žáků se zdravotním postižením přijatých ve šk. r. 2016/17 do 1. ročníků - Gymnázium - kategorie K (stav k 30. 9. 2016)

Skupina oboru	Kód oboru	Název oboru	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Vývojové poruchy	Souběžné postižení více vadami	Autismus	Celkový součet
79 Gymnázium				3	11		11	32	4	17	78
	7941K41	Gymnázium		2	9		7	9	1	3	31
	7941K61	Gymnázium						2		3	5
	7941K610	G-předm.v.ciz.jaz.,6leté									
	7941K81	Gymnázium		1	2		4	21	3	10	41
	7942K41	Gymnázium se sport.přípr.									
	7942K81	Gymnázium se sport.přípr.								1	1
Celkový součet				3	11		11	32	4	17	78

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

[Výběr podle oboru](#)
[Výběr podle školy](#)
[Výběr podle povolání](#)
[Výběr podle videa](#)
[Výběr podle obrázků](#)
[Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

[Vzdělávání a volba oboru](#)
[Využití vzdělání](#)
[Požadavky zaměstnavatelů](#)
[Nezaměstnanost](#)
[Zaměstnanost](#)
[Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

[Volba školy pro žáky se ZP](#)
[Absolventi se ZP a trh práce](#)
[Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
[Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

[Jsem na základce](#)
[Jsem na střední](#)
[Jsem už dospělý](#)
[Jsem poradce](#)

Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to - rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II - KP)**.